

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

dokonanej w dniach 30 listopada – 1 grudnia 2013 r. na kierunku *ekonomia* prowadzonym w ramach obszaru nauk społecznych realizowanych na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim na Wydziale Zarządzania i Modelowania Komputerowego Politechniki Świętokrzyskiej w Kielcach.

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. dr hab. Danuta Strahl – członek PKA - dydaktyka
członkowie:

- prof. dr hab. Łucja Tomaszewicz - członek PKA
- prof. dr hab. Marek Lisiński – członek PKA
- mgr Hanna Chrobak-Marszał – ekspert PKA formalno-prawny
- Dawid Kolenda – ekspert PKA – przedstawiciel Parlamentu Studenckiego RP

Krótką informacją o wizytacji

Wizytacja na Wydziale Zarządzania i Modelowania Komputerowego Politechniki Świętokrzyskiej w Kielcach na kierunku *ekonomia* odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2013/2014. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się w tej jednostce organizacyjnej po raz pierwszy.

Aktualna wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Wizytacja ta została poprzedzona zapoznaniem się Zespołu Oceniającego z raportem samooceny przedłożonym przez Uczelnię. Natomiast raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy losowo wybranych prac dyplomowych oraz zaliczeniowych, wizytacji bazy naukowo-dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami oraz studentami ocenianego kierunku.

Załącznik nr 1 Podstawy prawne oceny jakości kształcenia

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji

Kryterium 1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku formułowana przez jednostkę*

1.1).

Kierunek „*ekonomia*” jest jednym z 4 kierunków prowadzonych na Wydziale Zarządzania i Modelowania Komputerowego Politechniki Świętokrzyskiej w Kielcach. Kształcenie na tym kierunku prowadzone jest od roku 2007.

Procedura związana z utworzeniem na Wydziale Nauk Ekonomicznych kierunku „*ekonomia*” pojawiła się na początku 2007 r. Rada Wydziału przedstawiła – zgodnie z przepisami ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz Statutu Uczelni – wniosek do Senatu Uczelni w sprawie utworzenia studiów na ocenianym kierunku studiów. Senat utworzył Uchwałą Nr 76/07 z dnia 24 stycznia 2007 r. na Wydziale Zarządzania i Modelowania Komputerowego studia pierwszego stopnia na kierunku „*ekonomia*” realizowane w formie stacjonarnej i niestacjonarnej, zaś Uchwałą Nr 147/10 z dnia 9 czerwca 2010 r. studia drugiego stopnia. W czasie wizytacji przedstawiono protokoły z posiedzeń Rady Wydziału oraz Senatu wraz z listami obecności w powyższej sprawie. W posiedzeniach tych organów brali udział tylko interesariusze wewnętrzni.

Usytuowanie w/w kierunku na tym Wydziale było uzasadnione również posiadaniem odpowiedniej kadry naukowo-dydaktycznej.

Procedury związane z utworzeniem kierunku zostały zachowane, tj. odbywały się zgodnie z zapisami w Statucie, po pozytywnym zaopiniowaniu dokumentów przez Senat.

Misja Politechniki Świętokrzyskiej została zatwierdzona Uchwałą Senatu Nr 50/04 z dnia 28 stycznia 2004 r. w sprawie uchwalenia tekstu uchwalenia Misji Politechniki Świętokrzyskiej, zaś jej strategia – Uchwałą Senatu Nr 51/04 z dnia 25 lutego 2004 r. w dokumencie pod nazwą „Strategia Rozwoju Politechniki Świętokrzyskiej”. Jej uaktualnioną postać uchwalił Senat Politechniki Świętokrzyskiej w dniu 4 lipca 2012 r., (Uchwała Nr 335/12 w sprawie uszczegółowienia celów i zadań przyjętych w Strategii Rozwoju Politechniki Świętokrzyskiej). W dokumencie tym nie określono horyzontu czasowego.

Oceniając misję Uczelni należy stwierdzić, że ujmuje ona podstawowe składniki przypisane temu dokumentowi jako elementowi programu rozwoju każdej organizacji. Określa ona powód funkcjonowania Uczelni nawiązując do tradycji akademickiej Regionu Świętokrzyskiego, wskazuje szczególne wartości, które Politechnika zamierza realizować, wyznacza obszary swej aktywności budując je w relacjach z podmiotami otoczenia społeczno-gospodarczego, deklaruje się jako szczególna wspólnota nauczycieli akademickich studentów i pracowników, która zamierza misję wypełniać wraz z całą społecznością akademicką oraz wszystkimi podmiotami otoczenia.

Istotnym mankamentem zidentyfikowanym przy ocenie misji Politechniki jest fakt braku okresowego jej przeglądu. Nie chodzi w tym przypadku tylko o zmianę czy aktualizację misji, ale bardziej o fakt innego, a wynikającego z aktualnych uwarunkowań sytuacyjnych funkcjonowania Uczelni, spojrzenia na ten dokument. Może ono zrodzić jej doskonalszą postać. Taka twórcza i zarazem krytyczna analiza jej zawartości informacyjnej powinna również przypomnieć wszystkim interesariuszom wewnętrznym i zewnętrznym o znaczeniu tej deklaracji dla dalszego rozwoju Politechniki Świętokrzyskiej.

Władze Uczelni nie przedłożyły Zespołowi Oceniającemu PKA strategii rozwoju Politechniki Świętokrzyskiej. Powodem tego były, na co wskazały Władze Wydziału, finalizowane obecnie prace na nową jej postać. Udostępniona Zespołowi wersja strategii Politechniki to uaktualniony zbiór szczegółowych celów i zadań przyjętych w strategii z roku 2004. Ich analiza dowodzi, że są to zmiany wywołane wyłącznie potrzebami o charakterze inwestycyjnym. Korekty w jednym celu ogólnym i jednym celu szczegółowym są związane z programem rozszerzenia oraz unowocześnienia efekty dydaktycznej Uczelni i związanej z tym procesem rozbudowy i modernizacji jej infrastruktury.

Oceniając strategię Politechniki Świętokrzyskiej należy jednoznacznie stwierdzić, że nie spełnia ona formalnych i merytorycznych standardów przepisanych temu dokumentowi. Brak horyzontu czasowego, na co zwróciliśmy uwagę już wcześniej, potwierdza tylko jej nieaktualność. Upoważnia to do stwierdzenia, że Politechnika nie ma strategii rozwoju, co

można uznać jako bardzo istotny błąd mający konsekwencje także w ocenie koncepcji kształcenia na kierunku „*ekonomia*”.

Strategia rozwoju Wydziału Zarządzania i Modelowania Komputerowego na lata 2004 – 2008 została zatwierdzona Uchwałą 2/03 z dnia 19 listopada 2003 r., uaktualniona Uchwałą nr 9/09 z dnia 20 maja 2009 r. w sprawie zatwierdzenia strategii Rozwoju Wydziału na lata 2009-2012 oraz Uchwałą nr 42/13 z dnia 9 października 2013 r. na lata 2013 – 2016.

W czasie wizytacji przedstawiono protokoły z posiedzeń Rady Wydziału oraz Senatu wraz z listami obecności w powyższych sprawach.

Analiza aktualnie obowiązującej strategii Wydziału Zarządzania i Modelowania Komputerowego pozwala na stwierdzenie, że posiada ona klasyczną, ale nie pełną strukturę. Składa się z dwóch części. Pierwsza obejmuje prezentację Wydziału i zawiera charakterystykę kadry, struktury organizacyjnej, dydaktyki, uprawnień naukowych oraz infrastruktury. Druga poświęcona jest opisowi samej strategii rozwoju Wydziału, na którą składają się kolejno: cele główne strategii, cele szczegółowe strategii, kadra, struktura organizacyjna, dydaktyka, wymiana studentów, koła naukowe, uprawnienia naukowe, badania naukowe, infrastruktura. W Strategii brak jest przede wszystkim jednoznacznie określonych celów operacyjnych Wydziału wynikający z celów szczegółowych, ich operacjonalizacji w postaci programów działania odniesionych do wskazanego przez autora strategii horyzontu planowania np. jednego roku oraz przypisanych tym programom, choć ogólnie określonych, środków czy wskazania realizatorów. Takie elementy strategii były by możliwe do wykonania tylko w sytuacji systematycznej analizy i oceny jej zawartości oraz, w razie konieczności, redefiniowania programów działania czy celów operacyjnych. W dotychczasowym procesie prac nad strategią Wydziału brak jest takich praktyk, co uznać należy za istotne odstępstwo od reguł obowiązujących i stosowanych przez inne szkoły wyższe.

Oceniając koncepcję kształcenia na ocenianym kierunku „*ekonomia*” w kontekście strategii Wydziału można zauważyć, że ma ona w strategii swoje miejsce. Zarówno w celach głównych strategii jak i jej celach szczegółowych odnajdujemy odniesienie do wzmacniania kierunku „*ekonomia*” na rynku edukacyjnym, prowadzenia działań mających na celu dążenie do uzyskania uprawnień do nadawania stopnia naukowego doktora w dyscyplinie ekonomia czy podejmowania szeregu innych przedsięwzięć dotyczących kluczowych obszarów funkcjonowania Wydziału, a warunkujących jej spójną strukturę (np. kadra, jakość kształcenia, wymiana studentów, badania naukowe, infrastruktura, współpraca z interesariuszami wewnętrznymi zewnętrznymi). Wszystkie one jednoznacznie obrazują związek koncepcji kształcenia realizowanej na kierunku „*ekonomia*” ze strategią Wydziału Zarządzania i Modelowania Komputerowego.

Analizując ofertę kształcenia realizowaną na kierunku „*ekonomia*” należy odnotować jej szczególną tożsamość, nie często identyfikowaną w innych szkołach wyższych. Sprowadza się ona do relatywnie duże do nasycenie programu kształcenia treściami z zakresu zastosowań sformalizowanych narzędzi matematycznych oraz informatycznych w analizie procesów i zjawisk ekonomicznych. Takie połączenie treści ekonomicznych z treściami ilościowymi, mającymi postać instrumentów statystyczno-ekonometrycznych i odniesienie ich dla skali mikro, mezo i makro staje się istotnym wyróżnikiem tego kierunku studiów nie tylko na lokalnym rynku edukacyjnym. Przekłada się to również na dużą innowacyjność oferty kształcenia. Dopełnienie tej koncepcji, przyjętą w planach studiów pierwszego i drugiego stopnia, elastycznością kształcenia upoważnia do oceny w pełni tego kryterium oceny.

1.2).

Plany studiów i programy kształcenia były przedmiotem obrad Rady Wydziału, w którym uczestniczyli studenci. Wszystkie zmiany w planach studiów i programach kształcenia wynikające ze zmian w przepisach prawa (tj. np. dostosowanie planów i programów do obowiązujących standardów kształcenia, utworzenie nowych specjalności), a także doskonalenia procesu kształcenia do zmieniających się potrzeb wewnętrznych odbywają się zgodnie z przyjętą w Uczelni procedurą, tj. przez Senat.

Uchwałą Nr 330/12 z dnia 20 czerwca 2012 r. Senat określił efekty kształcenia dla programów kształcenia prowadzonych na wydziałach Politechniki Świętokrzyskiej, w tym dla ocenianego kierunku studiów.

Rada Wydziału Uchwałą nr 89/12 z dnia 13 czerwca 2012 r. uchwaliła programy kształcenia dla ocenianego kierunku na rok akademicki 2012/2013 studiów stacjonarnych i niestacjonarnych I i II stopnia.

W czasie wizytacji przedstawiono protokoły z posiedzeń Rady Wydziału oraz Senatu wraz z listami obecności w powyższych sprawach.

Analizując udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w procesie tworzenia koncepcji kształcenia na kierunku „*ekonomia*” należy zauważyć, że programy kształcenia na studiach pierwszego i drugiego stopnia zostały opracowane przy udziale interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Potwierdziły to nie tylko spotkania z członkami zespołu przygotowującego raport samooceny, władzami dziekańskimi czy członkami Rady Programowej kierunku „*ekonomia*”, ale także udostępnione do wglądu Zespołowi Oceniającemu protokoły z posiedzeń Rady Programowej i spotkań z interesariuszami zewnętrznymi.

Dość należy, że koncepcja kształcenia od początku jej formułowania i to zarówno na studiach pierwszego jak i drugiego stopnia była przygotowywana w toku konsultacji z interesariuszami wewnętrznymi (studentami i pracownikami Wydziału) oraz interesariuszami zewnętrznymi (przedstawicielami podmiotów gospodarczych i administracyjnych Regionu Świętokrzyskiego). Mieli oni znaczący wpływ na tworzoną przez ostatnie lata koncepcję kształcenia jak również na określenie trzech specjalności przyjętych do realizacji na studiach drugiego stopnia.

Obecnie wiodącą rolę w ostatecznej i obowiązującej aktualnie koncepcji kształcenia spełnia Rada Programowa dla kierunku „*ekonomia*”. Rada powołana została Uchwałą Rady Wydziału Zarządzania i Modelowania Komputerowego nr 7/12 z dnia 12 grudnia 2012 r.

Rada Programowa, której członkami są pracownicy Wydziału z dużym doświadczeniem dydaktycznym, przedstawiciele studentów, jako interesariusze wewnętrzni oraz otoczenia społeczno-gospodarczego współpracujący z Wydziałem, jako interesariusze zewnętrzni, formułowała propozycje programowe, opisując je w formie celów i efektów kształcenia. Wszyscy uczestnicy procesu tworzenia obowiązującej koncepcji kształcenia wnieśli cenny wkład w kształtowanie treści programowych, zwłaszcza związanych z przygotowaniem absolwentów do podjęcia pracy zawodowej, zgodnej z profilem ich wykształcenia. W procesie budowania koncepcji kształcenia Przewodniczący i członkowie Rady Programowej nieustannie konsultowali się z władzami dziekańskimi.

Wynikiem tych prac były opracowane plany studiów i programy kształcenia, które z kolei stały się przedmiotem obrad Rady Wydziału. W obradach Rady Wydziału uczestniczyli również studenci jako interesariusze zewnętrzni.

Reasumując można stwierdzić, że cały tok postępowania opisany wyżej, którego celem było dokonanie zmian w planach studiów i programach kształcenia, (dotyczy to dostosowania planów i programów do obowiązujących standardów kształcenia czy

utworzenia nowych specjalności) czy też doskonalenie procesu kształcenia do zmieniających się zewnętrznych i wewnętrznych regulacji prawnych (wynikających ze znowelizowanej Ustawy prawo o szkolnictwie wyższym) odbywał się zgodnie z przyjętą w Uczelni procedurą, tj. był uchwalany przez Senat Uczelni.

Rada Wydziału Uchwałą nr 89/12 z dnia 13 czerwca 2012 r. uchwaliła programy kształcenia dla ocenianego kierunku na rok akademicki 2012/2013 dla studiów stacjonarnych i niestacjonarnych pierwszego i drugiego stopnia.

Uchwałą Nr 330/12 z dnia 20 czerwca 2012 r. Senat określił efekty kształcenia dla programów kształcenia prowadzonych na wydziałach Politechniki Świętokrzyskiej, w tym dla ocenianego kierunku studiów.

W czasie wizytacji przedstawiono protokoły z posiedzeń Rady Wydziału oraz Senatu wraz z listami obecności w potwierdzające podane wyżej informacje.

Mając na uwadze powyżej można skonstatować, że ocena udziału zewnętrznych i wewnętrznych interesariuszy w procesie ustalania koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku studiów, w tym również określenia celów i efektów kształcenia, a także dostosowania tej koncepcji do zmieniających się potrzeb zewnętrznych i uwarunkowań wewnętrznych wypada jednoznacznie pozytywnie.

Przedstawiciele studentów biorą bezpośredni udział w procesie kształtowania sylwetki absolwenta oraz pracy nad opracowywaniem efektów kształcenia oraz ich ewaluacją poprzez udział w pracach nad planami studiów i programami kształcenia. Projektowaniem programów kształcenia na ocenianym kierunku zajmuje się specjalnie do tego powołana Rada Programowa. Rada została utworzona w sposób wyraźny Uchwałą nr 7/12 Rady Wydziału z dnia 12 grudnia 2012 roku. W składzie Rady znajduje się dwóch przedstawicieli studentów, co ocenia się pozytywnie. Studenci biorą aktywny udział w pracach nad zmianami w programach kształcenia, co potwierdzono na podstawie dostępnymi protokołami z posiedzeń oraz z rozmowy odbytej z przedstawicielami studentów w Radzie. Studenci są aktywnie włączeni zarówno w zmiany programowe wynikające z konieczności wdrożenia założeń KRK do programów kształcenia, jak również sami proponują liczne inicjatywy, taki jak na przykład wprowadzenie dodatkowej specjalności „rachunkowość”, co ocenia się pozytywnie. Opracowane programy kształcenia trafiają na posiedzenia Rady Wydziału celem zatwierdzenia, co ocenia się pozytywnie. Co więcej podczas wizytacji przedstawiono zespołowi oceniającemu wymagane przez art. 68 ust. 1 punkt 2) ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym opinie właściwego organu samorządu studenckiego dotyczące uchwalanych planów studiów i programów kształcenia. Opinie dotyczyły każdorazowych zmian w programach kształcenia, nie zawierają jednak szczegółowych analiz wskazanych zmian, a jedynie konstatacje o pozytywnej opinii samorządu studenckiego, co biorąc pod uwagę aktywne włączenie studentów w etap ich projektowania ocenia się pozytywnie.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego - w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1.1)

Misja Politechniki Świętokrzyskiej ujmuje podstawowe składniki, a jej mankamentem jest fakt braku okresowego jej przeglądu (obowiązuje jej wersja z roku 2004).

Oceniając strategię Politechniki Świętokrzyskiej należy jednoznacznie stwierdzić, że nie spełnia ona formalnych i merytorycznych standardów przepisanych temu dokumentowi. Brak horyzontu czasowego potwierdza tylko jej nieaktualność. Upoważnia to do stwierdzenia, że Politechnika nie ma aktualnej strategii rozwoju

Oceniając koncepcję kształcenia na ocenianym kierunku „*ekonomia*” w kontekście strategii Wydziału można zauważyć, że ma ona w strategii swoje miejsce.

Analiza strategii Wydziału dowodzi, że istnieje związek koncepcji kształcenia realizowanej na kierunku „*ekonomia*” ze strategią Wydziału Zarządzania i Modelowania Komputerowego.

Analizując ofertę kształcenia realizowaną na kierunku „*ekonomia*” należy odnotować jej szczególną tożsamość, innowacyjność oraz elastyczność.

1.2)

Ocena udziału interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych w procesie ustalania koncepcji kształcenia na kierunku „*ekonomia*”, w tym również określenia celów i efektów kształcenia, a także dostosowania tej koncepcji do zmieniających się potrzeb zewnętrznych i uwarunkowań wewnętrznych wypada jednoznacznie pozytywnie.

Kryterium 2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

2.1).

Koncepcja kształcenia dla cyklu kształcenia rozpoczętego w roku akademickim 2012/2013 i 2013/2014 osadza kierunek *ekonomia* o profilu ogólnoakademickim w obszarze nauk społecznych w dziedzinie nauk ekonomicznych w dyscyplinie *ekonomia*. Uczelnia określiła efekty kształcenia dla kierunku *ekonomia* uwzględniając Krajowe Ramy Kwalifikacji dla studiów I i II stopnia w trybie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Efekty kształcenia dla kierunku *ekonomia* dla studiów I i II stopnia zostały określone przez Senat Politechniki Świętokrzyskiej Uchwałą nr 330/2012 z dnia 20 czerwca 2012 roku. Efekty kształcenia dla studiów I stopnia obejmują 16 kierunkowych efektów kształcenia w kategorii wiedzy, 13 w kategorii umiejętności i 10 w kategorii kompetencji społecznych. Sformułowane efekty kierunkowe pokrywają w pełni efekty obszarowe z zakresu nauk społecznych. Kierunkowe efekty kształcenia dla studiów II stopnia obejmują 12 kierunkowych efektów kształcenia w kategorii wiedzy, 10 w kategorii umiejętności i 8 w kategorii kompetencji społecznych. Sformułowane efekty kierunkowe również pokrywają w pełni odpowiednie efekty obszarowe z zakresu nauk społecznych. Efekty określono na dość dużym stopniu szczegółowości co dobrze wyznacza tożsamość kierunku *ekonomia* realizowanym na wizytowanym Wydziale. Wyraźnie zróżnicowano efekty kształcenia dla poziomów kształcenia wskazując na podstawowy charakter wiedzy na studiach I stopnia a wysoce zawansowany lub zaawansowany i pogłębiony charakter wiedzy na studiach II stopnia. W efektach opisujących umiejętności podkreśla się na studiach II stopnia sprawność wykorzystywania wiedzy i narzędzi badawczych, umiejętność pogłębionych analiz, umiejętność dokonywania wyboru metod, decyzji, sposobów analizy. W przypadku kompetencji na studiach II stopnia położono nacisk na kreatywność absolwenta. Efekty kształcenia wyznaczają specyfikę oferowanego na Wydziale kierunku *ekonomia*. Na przykład dość szczegółowo określono w efektach zakres wiedzy dotyczącej sformalizowanych podstaw nauk ekonomicznych i narzędzi statystyczno-matematycznych określając jeden z efektów: *Posiada podstawową wiedzę z zakresu analizy matematycznej, algebry liniowej, matematyki finansowej, statystyki, ekonometrii, i badań operacyjnych, przydatną do formułowania i rozwiązywania zagadnień z zakresu ekonomii i nauk społecznych*. Na studiach II stopnia ten zakres wiedzy określa się jako posiadanie wiedzy pogłębionej z dodaniem elementu wnioskowania statystycznego a ponadto dodaje się

wiedzę z zakresu modelowania zjawisk ekonomicznych i ich prognozowania. Inne efekty również mają wyraźnie zakreślony zakres wiedzy, umiejętności i kompetencji i istotnie różnicowany z uwagi na studia I i II stopnia. Jest to właściwe określenie efektów kształcenia zarówno z uwagi na specyfikę kierunku *ekonomia* jak i konieczność zróżnicowania efektów z uwagi na stopień zaawansowania studiów I i II stopnia.

Macierz powiązania efektów kierunkowych z efektami obszarowymi pokazuje siłę zachodzących związków i potwierdza wykorzystanie wszystkich efektów obszarowych w koncepcji kształcenia.

Szczegółowe efekty kształcenia na poziomie przedmiotów zostały określone z uwzględnieniem wymogów dyscypliny naukowej z której się wywodzą. Efekty szczegółowe, czyli modułowe/przedmiotowe są rozwinięciem i uszczegółowieniem efektów kierunkowych zatem tworzą możliwość osiągania efektów kierunkowych poprzez określone cele szczegółowe i specyficzne efekty kształcenia. Przedstawiona matryca efektów kształcenia wskazująca na przyporządkowanie efektów przedmiotowych do efektów kierunkowych a te z kolei efektom obszarowym potwierdza możliwość osiągnięcia: ogólnych i specyficznych efektów kształcenia poprzez realizację celów i szczegółowych efektów kształcenia dla poszczególnych przedmiotów. Matryca efektów kształcenia zawiera informacje o stopniu nasycenia efektów kierunkowych przez efekty przedmiotowe. Stopień nasycenia jest różny. Niektóre efekty kierunkowe są realizowane przez kilkanaście efektów przedmiotowych a niektóre przez kilka (około 8,9). Dość duże zróżnicowanie w nasyceniu efektów kierunkowych przez szczegółowe jest widoczny w opisie kompetencji społecznych, Np. jeden z efektów kompetencyjnych na studiach I stopnia na poziomie kierunku jest realizowany niemal przez wszystkie efekty szczegółowe. Jest to efekt określony jako: *Rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie* – co jest zrozumiałe i możliwe do osiągnięcia a np. efekt: *Organizuje i przeprowadza badania marketingowe i analizy rynkowe w tym w ramach działalności na własny rachunek* jest zorientowany na siedem efektów specyficznych. Specyfika tego efektu pokazuje iż jest to właściwe przyporządkowanie. Ponadto cele określone dla praktyk zawodowych uzupełniają i wzmacniają możliwość realizacji celów kierunkowych. Analiza sylabusów pokazuje że efekty szczegółowe określone dla poszczególnych przedmiotów zostały opisane dla wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Są one odniesione do efektów kierunkowych i obszarowych.

Opracowana również została tabela odniesień efektów kierunkowych do efektów obszarowych. Stopień przyporządkowania jest zróżnicowany od jednego efektu obszarowego z którym jest powiązany dany efekt kierunkowy do kilku w przypadku maksymalnym, do siedmiu efektów obszarowych. Zatem siatka powiązań jest pełna i kompletna.

Sylwetka absolwenta studiów I stopnia kierunku *ekonomia* dla wygasającego cyklu kształcenia uwzględniająca określenie efektów w zakresie wiedzy i umiejętności jest zgodna ze standardami kształcenia.

Szczegółowy opis założonych efektów kształcenia dla ocenianego kierunku dostępny jest dla studentów w szczególności za pośrednictwem strony internetowej Uczelni, gdzie opublikowano programy kształcenia i plany studiów, co potwierdzają studenci w rozmowie z zespołem oceniającym i co ocenia się jednoznacznie pozytywnie. W terminie do 31 maja (zgodnie z Regulaminem Studiów) Dziekan udostępnia, na stronie internetowej Uczelni, Katalog Studiów na następny rok akademicki w którym między innymi zawarte są treści kształcenia w zakresie wszystkich przedmiotów i efekty kształcenia. Efekty przedmiotowe zostały zawarte w sylabusach, które również są dostępne dla studentów poprzez komunikację elektroniczną. Sylabusy a więc i szczegółowe efekty kształcenia są dostępne również na witrynach internetowych przedmiotów. Studenci ponadto mają możliwość zapoznania się z

modułowymi efektami kształcenia za pośrednictwem ustnej informacji udzielanej przez prowadzących zawsze na pierwszych zajęciach z prowadzonego przez nich kursu oraz z sylabusów poszczególnych przedmiotów dostępnych w całości na stronie internetowej Wydziału. Studenci zapoznają się z informacjami zawartymi w kartach przedmiotów i uważają je za bardzo przydatne w toku studiów. Karty przedmiotów tworzone są w oparciu o jeden przyjęty na Uczelni wzorzec, co dobrze służy komunikacji ze studentami. Studenci wyrazili zadowolenie z form publikowania efektów kształcenia.

2.2).

Efekty kształcenia zarówno na poziomie kierunkowym jak i przedmiotu określono zrozumiałym językiem przystępnym dla studentów a jednocześnie zachowującym terminologię właściwą dla dziedziny nauk ekonomicznych i dla Krajowych Ram Kwalifikacji. Określone na poziomie kierunku oraz przedmiotu efekty kształcenia odnoszą się odpowiednio do wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych co pozwala na opracowanie przejrzystego systemu ich weryfikacji. Ponieważ efekty przedmiotowe rozwijają i uszczegóławiają efekty kierunkowe to sprawdzalność i weryfikacja poszczególnych efektów na poziomie przedmiotu pozwala na sprawdzenie i weryfikację efektów kierunkowych.

Studenci obecni na spotkaniu z zespołem oceniającym dość precyzyjnie oraz z dużym przekonaniem potrafili określić zakres wiedzy, umiejętności i kompetencji, jakie posiadać powinna osoba kończąca kierunek ekonomia. Na pytanie, z czym kojarzą im się efekty kształcenia bezbłędnie odpowiedzieli, że kojarzą się z: wiedzą, umiejętnościami i kompetencjami zdobywanymi podczas kształcenia. Co więcej studenci potrafili wskazać najważniejsze efekty kształcenia zdefiniowane na ocenianym kierunku studiów. Zdaniem studentów sformułowane efekty są intuicyjne oraz zrozumiałe. Studenci obecni na spotkaniu z zespołem oceniającym stwierdzili, iż efekty kształcenia na ich kierunku są sprawdzalne, co wynika ze specyfiki studiów ekonomicznych tj. można je zweryfikować nie tylko systemem ich oceny na uczelni, ale przede wszystkim poprzez praktyki zawodowe, staże i liczne zajęcia praktyczne na uczelni. Studenci jako przykłady form weryfikacji zdobywanych efektów kształcenia podali również liczne laboratoria, prace projektowe oraz w grupach, co ocenia się pozytywnie. Studenci bardzo wysoko oceniają uzyskane efekty kształcenia w szczególności w zetknięciu z praktyką, z którą mieli styczność, niemniej z dużym przekonaniem i świadomością stwierdzili, iż na studiach nie można zdobyć kompletnej wiedzy i umiejętności, które to należy zdobywać również po studiach.

2.3)

Dokumentacja toku studiów związana z potwierdzeniem uzyskania przez studenta zakładanych efektów kształcenia i kwalifikacji, tj. protokoły egzaminacyjne, dyplomy oraz karty okresowych osiągnięć studenta prowadzona jest prawidłowo.

Natomiast suplementy zawierają pewne uchybienia:

- w pkt. IV ust. 2 *Standardy kształcenia* – wskazane jest wpisywanie aktualnego rozporządzenia, na podstawie którego było realizowane kształcenie, tj. rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki (Dz. U. Nr 164, poz. 1166, z późn. zm.), a nie jak to wpisywane jest aktualnie – rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 18 kwietnia 2002 r., której już nie obowiązują. Zwraca się jednak uwagę na fakt, iż w

suplementach wydawanych dla studentów studiów niestacjonarnych drugiego stopnia jest wpisywana właściwa podstawa prawna.

- w pkt. IV w ust. 3 – uzupełnienie wpisu o rok akademicki, w którym realizowane było kształcenia, w przypadku suplementów wydanych dla studentów studiów stacjonarnych drugiego stopnia;
- w pkt. V ust. 1 – *Dostęp do dalszych studiów*: wskazane byłoby uzupełnienie wpisu, prawo do ubiegania się o przyjęcie na studia trzeciego stopnia – w suplementach wydawanych dla studiów drugiego stopnia, zaś w przypadku suplementów wydawanych dla studiów pierwszego stopnia – prawo do ubiegania się o przyjęcie na studia drugiego stopnia.

Ponadto:

- wskazane byłoby w pkt. II ust. 4 i 5 – Informacje o dyplomie – uzupełnienie metryczki dotyczącej statusu uczelni o wpisanie na jakie podstawie funkcjonuje uczelnia.

Wskazane jest również wprowadzenie jednolitego wzoru wypełnienia suplementu dla wszystkich poziomów i form kształcenia.

Przechowywanie efektów kształcenia

W Politechnice Świętokrzyskiej w Kielcach obowiązują zapisy „Instrukcji kancelaryjnej”, stanowiącej załącznik nr 2 do Zarządzenia Rektora nr 4/09 z dnia 29 stycznia 2009 r. w sprawie stosowania Rzeczonego Wykazu Akt i Instrukcji Kancelaryjnej, określającej zasady postępowania, mające zapewnić sprawne i szybkie wykonywane czynności kancelaryjnych, uzupełniona Zarządzeniami Nr 83/10 oraz Nr 85/10 z dnia 9 grudnia 2010 r. Instrukcja oraz rzeczowy wykaz akt określają zasady przechowywania i postępowania z aktami w toku bieżącej pracy w komórkach organizacyjnych.

Po upływie okresu przechowywania akt w dziekanatach, akta przekazywane są do archiwum uczelnianego na podstawie spisu zdawczo-odbiorczego, sporządzonego zgodnie z oznaczeniem przewidzianym w instrukcji oraz zgodnie z określonymi w niej symbolami.

Efekty kształcenia są przechowywane u prowadzących poszczególne przedmioty nauczycieli akademickich. *Wskazane jest określenie zasad archiwizowania dokumentacji potwierdzającej uzyskanie zakładanych efektów kształcenia oraz ustalenie okresu ich przechowywania.*

Na Wydziale Zarządzania i Modelowania Komputerowego nie stworzono jednolitego systemu weryfikacji zdobywanych efektów kształcenia. Ujednolicone oraz określone zostały jedynie tradycyjne sposoby, którymi weryfikuje się osiągnięcie efektów kształcenia oraz związane z tym minimalne wymagania. Wskazane ujednolicenie zostało dokonane załącznikiem do uchwały Senatu Politechniki Świętokrzyskiej konstituującej System Zapewniania Jakości Kształcenia w Uczelni na formularzu 1.4.0, stanowiącym procedurę 1 pkt. 4 o nazwie „weryfikacja osiągnięcia efektów kształcenia”. Wskazana procedura określa główne sposoby weryfikacji efektów kształcenia tj. egzamin, zaliczenia, ocena odbycia praktyki zawodowej, weryfikacja w procesie dyplomowania. Procedura ta wyznacza dokładny podział zadań i harmonogram działań poszczególnych osób odpowiedzialnych za weryfikację osiągnięcia przez studentów efektów kształcenia, jak również związane z tym wzory dokumentów. Przyjęcie wskazanej powyżej procedury oraz jej zapisy zespół oceniający ocenia pozytywnie oraz uznaje za skuteczne. Na ocenianym kierunku o zasadach oraz wyborze formy weryfikacji efektów kształcenia decyduje każdy z prowadzących określone zajęcia, informując o nich studentów na pierwszych zajęciach. Co więcej każdy prowadzący zobowiązany jest po zakończeniu prowadzonych przez siebie zajęć sporządzić dokładną analizę osiągniętych przez studentów efektów kształcenia w specjalnym formularzu,

dane przekazywane są kolejno koordynatorom przedmiotów oraz po zestawieniu ich z ankietą wypełnianą przez studentów do Rady Programowej oraz Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia. Proces ten zespół oceniający uznaje się za przejrzysty oraz skuteczny i ocenia go pozytywnie. Studenci w rozmowie z zespołem oceniającym wyrazili opinię, iż system oceny zdobywanych przez nich efektów kształcenia w trakcie roku akademickiego jest dla nich przejrzysty i zrozumiały oraz że jest udostępniany dla nich z odpowiednim wyprzedzeniem. Studenci wiedzą, iż generalne zasady związane z systemem oceniania wynikają z regulaminu studiów, a szczegółowe zasady dotyczące oceny ich nakładu pracy ustala prowadzący zajęcia, o których to zasadach są informowani na pierwszych zajęciach. Studenci stwierdzili, również, iż podstawowe informacje dotyczące zasad zaliczania poszczególnych form zajęciowych znajdują się w kartach poszczególnych przedmiotów, z którymi mogą zapoznać się na stronie internetowej Wydziału, co zasługuje na notę pozytywną. Na ocenianym kierunku stosuje się zróżnicowane formy weryfikacji zdobywanych efektów kształcenia od tradycyjnych takich jak egzamin w formie pisemnej i ustnej, przez zaliczenia w formie kolokwium, sprawozdań, testów i innych prac etapowych z różnego rodzaju form zajęć takich jak ćwiczenia, projekty, laboratoria, czy seminaria. Na etapie praktyki zawodowej analizuje się dokumentację związaną z praktyką, natomiast w trakcie procesu dyplomowania efekty zdobyte przez studenta weryfikuje komisja egzaminacyjna w oparciu o ustanowione wcześniej kryteria. W opinii studentów egzaminy i inne formy weryfikacji osiąganych przez nich efektów uczenia się dostosowane są do specyfiki studiów oraz pozwalają na rzetelną weryfikację założonych efektów kształcenia zarówno na gruncie wiedzy, umiejętności jak i kompetencji społecznych. Zdaniem studentów pytania egzaminacyjne formułowane są w sposób pozwalający na weryfikację większości przekazanych treści kształcenia. Studenci uważają formy sprawdzania zdobytych efektów kształcenia za przemyślane i dostatecznie urozmaicone.

Kierunek *ekonomia* objęty jest systemem weryfikacji efektów kształcenia który znajduje umocowanie w odpowiednich zarządzeniach Rektora Politechniki Świętokrzyskiej, Regulaminie Studiów jak i uchwałach organów uczelni lub Wydziału. Weryfikacja ta odbywa się w ramach poszczególnych przedmiotów, jak i etapów kształcenia z uwzględnieniem semestrów oraz procesu dyplomowania. Każdy przedmiot kończy się zaliczeniem lub egzaminem. Okresem zaliczeniowym jest semestr. Ocenę przedmiotu stanowi średnia arytmetyczna ocen ze wszystkich form zajęć prowadzonych w ramach przedmiotu.

Weryfikacja efektów kształcenia na poziomie przedmiotów ujęta jest w sylabusach ze wskazaniem sposobów weryfikacji każdego deskryptora tj.: wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Końcowe efekty kształcenia weryfikowane są w procesie dyplomowania. Zasady weryfikacji efektów kształcenia osiąganych na praktykach zawodowych znajdują się w karcie przedmiotu, Regulaminie praktyk i programie praktyk i zasadach ich zaliczania. Analiza sylabusów oraz protokołów egzaminacyjnych a także prac etapowych pozwala uznać iż: weryfikacja obejmuje zarówno wiedzę jak i umiejętności oraz kompetencje społeczne –choć w skromniejszym wymiarze. Wskazano w sylabusach odpowiednie sposoby weryfikacji poszczególnych deskryptorów. Katalog sposobów weryfikacji obejmuje: egzaminy, w formie pisemnej i ustnej w tym testy, aktywność na zajęciach, projekty, ćwiczenia, praca w grupie, case study, obserwacja postawy studenta podczas zajęć dydaktycznych, dyskusja podczas ćwiczeń. W niektórych sylabusach określono bardzo precyzyjnie warunki osiągnięcia określonych ocen. Dla przykładu jeden z efektów przedmiotu *mikroekonomia* definiował zakres wiedzy dla osiągnięcia oceny dobrej i bardzo dobrej następująco: *Student, aby uzyskać ocenę dobrą powinien rozumieć potrzebę stałego uzupełniania wiedzy z zakresu mikroekonomii i na bieżąco ją uzupełniać. Aby uzyskać ocenę bardzo dobrą, powinien uzupełniać tę wiedzę w zakresie szerszym od członków grupy.* Opis ten jednak nie zawiera sposobu weryfikacji tak sformułowanych warunków.

Kierunkowe efekty kształcenia są weryfikowane poprzez potwierdzenie uzyskania efektów przedmiotowych a także końcowych czyli spełnienie wymagań określonych w kartach przedmiotów na podstawie: prac dyplomowych, egzaminów, zaliczeń, prac projektowych itd. Dodatkowo po zakończeniu semestru, każdy pracownik prowadzący zajęcia zobowiązany jest wypełnić kartę osiągnięcia efektów kształcenia która została przedstawiona zespołowi oceniającemu. W karcie tej jest pytanie na przykład o skuteczność zakresu egzaminu w celu weryfikacji zakładanych efektów kształcenia.

Weryfikacja końcowych efektów kształcenia odbywa się w procesie dyplomowania. Studia I stopnia na kierunku *Ekonomia* w standardowym cyklu kształcenia a więc obecnie dla studentów III roku studiów kończą się egzaminem dyplomowym i projektem dyplomowym, natomiast studia II stopnia – egzaminem dyplomowym wraz z obroną pracy magisterskiej. Zgodnie z Regulaminem Studiów przyjętym Uchwałą Senatu nr 313/2012 z dnia 25 kwietnia 2012 studenci przyjęci na studia I stopnia od roku akademickiego 2012/2013 zobowiązani są do składania pracy dyplomowej a na studiach II stopnia pracy magisterskiej. Regulamin określa, iż student ma prawo do wyboru tematu pracy w ramach specjalności a temat pracy ustala opiekun, zaś dziekan zatwierdza promotorów i tematy prac. Dla studentów studiujących w cyklu standardowym wybór tematów projektów dyplomowych i przypisanie studentów do grup projektowych następowało w semestrze poprzedzającym semestr końcowy studiów I stopnia. Uchwała Senatu stwierdza, iż opiekunem pracy i recenzentem może być osoba co najmniej ze stopniem naukowym doktora habilitowanego ale Rada Wydziału może wyrazić zgodę na prowadzenie prac dyplomowych przez osobę ze stopniem doktora. Regulamin określa terminy składania prac dyplomowych, magisterskich i projektów dyplomowych. Praca dyplomowa, oraz projekt dyplomowy oraz praca magisterska są opiniowane przez opiekuna i recenzenta. Student, który nie przedłoży pracy dyplomowej, projektu, pracy magisterskiej w określonym terminie jest skreślony z listy studentów. Regulamin określa przebieg egzaminu dyplomowego. Egzamin dyplomowy na studiach II stopnia składa się z dwóch części: odpowiedzi na trzy pytania z zadanego zestawu oraz części drugiej która jest prezentacją pracy oraz odpowiedzią na zadawane pytania związane z obroną pracy. W pierwszym tygodniu zajęć semestru kończącego studia Dziekan Wydziału podaje do wiadomości zestaw pytań egzaminacyjnych obowiązujących dla kierunku i poszczególnych specjalnościach studiów. Ocena z pierwszej części jest średnią arytmetyczną ocen z odpowiedzi na pytania przy czym dwie oceny muszą być pozytywne. Z drugiej części ocena obejmuje średnią ocen: łączna ocena za prezentację i oceny recenzenta i promotora. Ocena egzaminu dyplomowego jest średnią ważoną obu części przy czym waga dla I części wynosi 0.3. Komisja egzaminacyjna składa się z trzech osób: dziekana lub osoby upoważnionej przez dziekana i dwóch nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku *ekonomia*. Proces dyplomowania został również uregulowany na poziomie Wydziału. Rada Wydziału Zarządzania i Modelowania Komputerowego podjęła Uchwałę nr 40/ 10 z dnia 16 czerwca 2010 dotyczącą wytycznych do realizacji projektów inżynierskich i dyplomowych a uchwałą z dnia 9 września 2009 określiła procedurę egzaminu dyplomowego. W procedurze tej wskazuje się że recenzentem może być tylko osoba posiadająca stopień naukowy doktora a w przypadku prac magisterskich stopień doktora habilitowanego lub tytuł profesora. Zespół oceniający uważa iż Rada Wydziału powinna podjąć uchwałę aktualizującą zasady procesu dyplomowego zgodnie ze zniwelowanym regulaminem Studiów z roku 2012. Przegląd wylosowanych prac magisterskich i projektów dyplomowych oraz protokołów z egzaminu dyplomowego pozwala stwierdzić że weryfikacja efektów końcowych na ogół nie budzi istotnych zastrzeżeń. Tematyka prac dyplomowych na ogół jest zgodna z zakresem kierunku *ekonomia*. Zdarzają się jednak prace wyraźnie ciężące w stronę dyscypliny nauki o zarządzaniu jak np. *Zarządzanie logistyczne w procesie kierowania przedsiębiorstwem-*

analiza na przykładzie wybranego podmiotu, Innowacyjne metody zarządzania przedsiębiorstwem, Strategia rozwoju przedsiębiorstwa na przykładzie PKN Orlen SA

Na podstawie przeanalizowanych prac egzaminacyjnych i zaliczeniowych można stwierdzić, że na kierunku *ekonomia* istnieje możliwość weryfikowania efektów kształcenia, przy wykorzystaniu stosowanych metod zaliczeń i egzaminów. Prace są opisywane przez sprawdzającego, zaznaczana jest liczba punktów oraz ocena. Kryteria oceny nie budzą zastrzeżeń. Na podstawie analizy poszczególnych sylabusów oraz przeglądzie prac egzaminacyjnych kilku przedmiotów można stwierdzić, że narzędzia oceny oraz sposoby oceny są adekwatne do efektu kształcenia i charakteru przedmiotu i obejmują weryfikację wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

Weryfikacja efektów kształcenia praktyk zawodowych odbywa się zgodnie z programem i regulaminem praktyk zawodowych. Podczas wizytacji odbyło się spotkanie z osobą odpowiedzialną za realizację praktyk zawodowych. Przedstawione na spotkaniu informacje pozwalają uznać iż praktyki odbywają się w przedsiębiorstwach i instytucjach w których mogą zostać zrealizowane zakładane efekty kształcenia. Przedstawiona lista 40 miejsc praktyk zawodowych obejmuje Urzędy gminne, banki, przedsiębiorstwa produkcyjne i handlowe, biura rachunkowe, przedsiębiorstwo Poczta Polska i tp. Pełnomocnik ds. praktyk dokonuje wyrywkowej kontroli praktyk (w roku akademickim przeprowadzono 9 takich kontroli i przedstawiono protokoły wraz z wnioskami). Ponadto dla studentów *ekonomia* zorganizowano staże zawodowe (dla 7 studentów). Weryfikacja efektów kształcenia dla praktyk zawodowych koncentruje się zgodnie z określonymi celami na umiejętnościach i kompetencjach. Zespół oceniający uważa iż należy opracować kartę przedmiotu dla praktyk jednoznacznie określający efekty kształcenia.

Wymagania w zakresie oceny osiągnięć studenta są wystandardyzowane co określa między innymi Regulamin Studiów przyjęty Uchwałą Senatu w roku 2012. Bardziej szczegółowe zasady oceniania studentów znajdują się w niektórych sylabusach. Z punktu widzenia skuteczności oceny efektów kształcenia istotna jest analiza ocen wystawianych z poszczególnych przedmiotów oraz w procesie dyplomowania. Struktura ocen z ostatniej sesji wskazuje, iż oceny są zróżnicowane a rozkład ocen różni się między poszczególnymi przedmiotami. Np z przedmiotu analiza matematyczna studenci otrzymali znaczący udział ocen niedostatecznych (29 %), 30 % ocen dostatecznych, 18 % ocen dobrych i dobrych plus i 5 % ocen bardzo dobrych (w drugim terminie udział ocen niedostatecznych wynosił 5 %) co z uwagi na stopień trudności przedmiotu pozwala sądzić że weryfikacja jest obiektywna. Z kolei na przedmiocie *ekonomia międzynarodowa* brak było ocen niedostatecznych i dostatecznych. Przedmiot *makroekonomia* charakteryzował się znaczącym udziałem ocen niedostatecznych -24 % i dostatecznych 33 %. Z rachunkowości wystawiono 8 % ocen niedostatecznych i 5 % bardzo dobrych. Struktura ocen wskazuje że studenci na pierwszych latach studiów otrzymują oceny słabsze co może wynikać zarówno z trudności przedmiotów jak i braku umiejętności uczenia się. Oceny z egzaminu dyplomowego nie wykazują ocen dostatecznych ale oceny plus dostateczny stanowią 13,1 % na studiach stacjonarnych i 9,1 % na niestacjonarnych ogółu ocen, co pozwala sądzić iż weryfikacja jest obiektywna.

Na kierunku *ekonomia* nie prowadzi się zajęć na odległość

Udział studentów, którzy nie kończą studiów jest najwyższy na I i II roku studiów. I tak np. w roku akademickim 2012/2013 na pierwszy rok studiów stacjonarnych I stopnia przyjęto 167 studentów. W ciągu roku akademickiego skreślono 22 osoby co stanowi 13,2 % ogółu studentów. Spośród 22 skreślonych, 8 osób złożyło rezygnację, 14 skreślono z powodu

nieuzyskania wymaganej liczby punktów ECTS. Na II stopień studiów stacjonarnych przyjęto 88 studentów. W ciągu roku akademickiego skreślono 5 osób, w tym 1 złożyła rezygnację, 4 nie uzyskały wymaganej liczby punktów ECTS.

Główną przyczyną odsiewu na pierwszym roku studiów I stopnia, w opinii władz Wydziału, jest niewystarczające przygotowanie studentów z zakresu matematyki oraz zmiana preferencji wyborów dotyczących kształcenia. Najczęstszą przyczyną odsiewu studentów na starszych latach i studiach II stopnia jest niedostateczne opanowanie wiedzy, umiejętności i kompetencji zakładanych w programie studiów, co skutkuje skreśleniem z powodu nie uzyskania wymaganej do zaliczenia semestru liczby punktów ECTS (część tych studentów wznawia studia od nowego roku akademickiego).

W terminie do 31 maja (zgodnie z Regulaminem Studiów) Dziekan udostępnia, na stronie internetowej Uczelni, Katalog Studiów na następny rok akademicki. Katalog zawiera:

- zatwierdzone przez Radę Wydziału plany studiów, zawierające wykaz przedmiotów realizowanych w kolejnych semestrach, dla prowadzonych na Wydziale kierunków i specjalności,
- treści kształcenia w zakresie wszystkich przedmiotów i efekty kształcenia, liczbę godzin przypisanych do przedmiotów oraz sposób zaliczania przedmiotu (egzamin, zaliczenie),
- zasady systemu punktów ECTS, w tym liczbę punktów ECTS przypisaną poszczególnym semestrom i wymaganą do ukończenia studiów,
- punkty ECTS przypisane poszczególnym przedmiotom zgodnie z Uchwałą Rady Wydziału,
- liczbę punktów ECTS wymaganą do rejestracji na kolejny semestr na podstawie Uchwały Rady Wydziału.

Informacje dotyczące systemu oceny studentów dostępne są w Regulaminie studiów oraz szczegółowe w sylabusach a przede wszystkim pełną informację o zasadach oceny studenci otrzymują na pierwszych zajęciach z danego przedmiotu.

W raporcie samooceny stwierdza się iż plany zajęć wraz z nazwiskami prowadzących zajęcia są publikowane przed rozpoczęciem semestru. Na początku semestru prowadzący zajęcia ma obowiązek podać do wiadomości treści kształcenia, literaturę przedmiotu, sposób bieżącej kontroli efektów kształcenia oraz sposób ich osiągnięcia, tryb zaliczania zajęć, terminy i miejsce konsultacji. Wyniki zaliczeń i egzaminów są wpisywane do elektronicznego systemu USOS (Uczelniany System Obsługi Studenta), do kart okresowych osiągnięć studenta i do indeksu.

2.4).

Monitorowaniem losów absolwentów zajmuje się Biuro Współpracy z Absolwentami do którego obowiązków należy: prowadzenie bazy danych absolwentów, stały monitoring losów zawodowych absolwentów, gromadzenie opinii absolwentów drogą ankietyzacji i sondaży, współpraca z organizacjami zrzeszającymi absolwentów i sympatyków Politechniki Świętokrzyskiej.

Uczelnia badała losy absolwentów roczników 2008 -2010 w ramach projektu „Program Rozwojowy Potencjału Dydaktycznego Politechniki Świętokrzyskiej: kształcenie na miarę sukcesu”. W grudniu 2012 roku objęto badaniem 1779 absolwentów Politechniki wśród których było tylko 16 absolwentów kierunku *ekonomia*. Przedstawiony raport z badania nie zawsze zawiera informacje dotyczące poszczególnych kierunków studiów. Z odpowiedzi ankietowych wynikało, iż tylko kilku absolwentów kierunku *ekonomia* pracowało zgodnie ze swoim wykształceniem i zarobki ich kształtowały się na średnim poziomie. Niemal wszyscy absolwenci kierunku mieli satysfakcję z ukończonego kierunku. Zatem raport nie wnosił informacji pozwalających na doskonalenie procesu kształcenia.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Prace dyplomowe są na ogół zgodne z zakresem kierunku *ekonomia* ale zdarzają się prace ciężące do dyscypliny nauki o zarządzaniu. Generalnie prace dyplomowe projektowe (odpowiadające standardom prac licencjackich) oraz magisterskie spełniają wymogi tego rodzaju prac rygorowych. Ich poziom jest zróżnicowany, na ogół są starannie przygotowane pod względem formalnym, co świadczy o właściwym nadzorze promotorskim.

Przegląd prac etapowych wskazuje że zakres pytań egzaminacyjnych zaliczeniowych jest na ogół zgodny z sylabusami. Analizowane prace etapowe potwierdzają możliwość weryfikacji przy ich pomocy kierunkowych efektów kształcenia przekazywanych w ramach poszczególnych przedmiotów. Pewna uwaga dotyczy analizowanych przez ZO prac o charakterze projektów dla których należałoby ustalić pewne wymagania formalne (m.in. powinny być opatrzone tytułem, wskazane byłoby podanie literatury).

Ocena końcowa 2kryterium ogólnego - ocena: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

2.1)

Efekty kształcenia dla kierunku *ekonomia* zostały prawidłowo określone w obszarze nauk społecznych. Wskazano dziedzinę nauki ekonomicznych i dyscyplinę *ekonomia*, do której odnoszą się efekty kształcenia. Opracowane efekty kształcenia dla kierunku *ekonomia* dla studiów I i II stopnia są zgodne z Krajowymi Ramami Kwalifikacji oraz koncepcją rozwoju kierunku. Opis efektów jest publikowany na stronie internetowej Uczelni

2.2)

Efekty zostały opisane w sposób zrozumiały bazując na terminologii właściwej dla dziedziny nauk ekonomicznych oraz Krajowych Ram Kwalifikacji. Przyjęty opis pozwala na sprawdzalność tych efektów.

2.3)

Wydział weryfikuje efekty kształcenia na każdym etapie a końcowe efekty są weryfikowane w procesie dyplomowania.

2.4)

4)Uczelnia podjęła prace nad monitorowaniem losów zawodowych absolwentów. Dotychczasowe badania absolwentów kierunku *ekonomia* nie przyniosły informacji pozwalających na wykorzystanie ich do doskonalenia procesu dydaktycznego.

Kryterium 3. Program studiów a możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

3.1)

Program kształcenia dla kierunku *ekonomia* dla studiów I i II stopnia zarówno dla studiów stacjonarnych jak i niestacjonarnych jest podporządkowany realizacji zakładanych efektów kształcenia. Przedstawione w sylabusach wszystkich przedmiotów treści kształcenia zostały przyporządkowane do efektów przedmiotowych, modułowych a następnie kierunkowych. Opracowana matryca efektów kształcenia zawierająca poszczególne przedmioty wskazuje na podporządkowania ich do efektów kierunkowych. Analiza treści kształcenia, form zajęć a także ogólnej liczby godzin przeznaczonych na ich realizację pozwala stwierdzić że każdy

efekt przedmiotowy ma pełne możliwości realizacji a poprzez powiązania wskazane w macyry widać że realizowany będzie też każdy efekt kierunkowy. W macyry uwzględnione są również formy prowadzonych zajęć (wykłady i ćwiczenie) oraz ich wkład w realizację kierunkowych efektów kształcenia. Powiązanie efektów poszczególnych przedmiotów z efektami kierunkowymi jest uzasadnione i logiczne. Macierz jest sporządzona stosunkowo dokładnie, nie zawiera niewypełnionych wierszy lub kolumn, co oznacza, że wszystkie efekty zostaną zrealizowane, a każdy przedmiot jest istotny z punktu widzenia realizacji kierunkowych efektów kształcenia. Warto zaznaczyć że znaczący udział treści dotyczących warsztatu formalnego opartego na zagadnieniach z zakresu matematyki, statystyki i ekonometrii oraz wprowadzenia ćwiczeń z odpowiednich przedmiotów pozwala na realizację zakładanych efektów kształcenia w zakresie opanowania wiedzy i nabycia umiejętności z tych zagadnień

Studenci w rozmowie z zespołem oceniającym wyrazili opinię, iż realizowany program kształcenia jest dla nich zadowalający pod kątem dalszej pracy zawodowej i spełnia ich oczekiwania w tym zakresie. Studenci stwierdzili ponadto, iż program kształcenia obowiązujący na ocenianym kierunku jest ich zdaniem dostosowany do specyfiki studiów oraz zawiera zrównoważony stosunek treści teoretycznych do praktycznych, z czego są zadowoleni. Studenci wyrazili opinię, iż bardzo mile widziane byłoby utworzenie większej ilości specjalizacji na studiach drugiego stopnia oraz przeprowadzenie wśród nich ankiety na temat preferencji, co do uruchamianych specjalizacji. Studenci uznali liczbę przedmiotów do wyboru w ramach studiów drugiego stopnia za wystarczającą, skrytykowali jednak brak możliwości bardziej elastycznego kształtowania swojego planu studiów w ramach studiów pierwszego stopnia. W zakresie prawidłowego stosowania systemu ECTS nie zanotowano nieprawidłowości, co ocenia się pozytywnie. Studenci wyrazili opinię, iż niektóre przedmioty kierunkowe opatrzone są zbyt małą ich zdaniem punktacją ECTS biorąc pod uwagę istotę i nakład pracy studenta wkładany w przygotowanie się do egzaminów i zaliczeń z tych kursów. Realizowany program kształcenia daje studentom możliwość osiągnięcia wszystkich zaplanowanych celów i efektów kształcenia. Zdaniem studentów poszczególne formy prowadzenia zajęć, ich duża różnorodność, nowoczesne, a zarazem interaktywne sposoby przekazywania im wiedzy oraz stosowanie niejednokrotnie bardzo praktycznego podejścia do kształcenia owocuje możliwością poznania wielu aspektów studiowanej dziedziny. Studenci zapytani o to czy w ich opinii/odczuciu obowiązujący na ocenianym kierunku program kształcenia pozwala na nabycie zarówno wiedzy, umiejętności jak i kompetencji społecznych odpowiedzieli jednoznacznie pozytywnie, że program gwarantuje osiągnięcie efektów kształcenia w zakresie wymienionej triady.

Program studiów dla wygasającego cyklu kształcenia dla studiów I stopnia a więc dla studentów III roku studiów spełnia standardy kształcenia zarówno z uwagi na czas trwania studiów, liczbę godzin kształcenia jak i liczbę godzin dla odpowiednich grup treści kształcenia oraz zakresu treści kształcenia.

Na studiach I stopnia na kierunku *ekonomia w cyklu kształcenia rozpoczętym w roku akademickim 2012/2013 oraz 2013/2014* kształcenie trwa 6 semestrów i obejmuje łącznie 1847 godzin na studiach stacjonarnych oraz 1095 niestacjonarnych. Taki wymiar godzin tworzy właściwe ramy dla realizacji zakładanych efektów kształcenia.

Na poziomie studiów pierwszego stopnia studenci studiują na następujących specjalnościach: Logistyka przedsiębiorstw i finanse przedsiębiorstw na studiach stacjonarnych i finanse przedsiębiorstw na studiach niestacjonarnych. Treści składające się na moduły przedmiotów podstawowych i kierunkowych są dobrze dobrane, obejmując fundamentalne zagadnienia dyscypliny *ekonomia*, ale również z dyscypliny nauki o zarządzaniu i finanse. Treści

kształcenia z zakresu dyscypliny *ekonomia* dominują a przedmioty wywodzące się na przykład z dyscypliny nauk o zarządzaniu służą rozszerzeniu wiedzy i budowaniu odpowiedniego tła do realizacji zakładanych efektów kształcenia. Na uwagę zasługuje bardzo rozbudowany blok treści dotyczących matematyki, statystyki ekonometrii. Matematyka została rozbudowana i wyodrębniła takie przedmioty jak analiza matematyczna I i analiza matematyczna II oraz algebra liniowa co wyróżnia program tego kierunku na tle dotychczasowych doświadczeń dydaktycznych. Ogólna liczba godzin przeznaczona na wiedzę z zakresu matematyki, statystyki, ekonometrii, informatyki wynosi 393 godziny a więc około 21 % ogółu godzin zajęć. Treści modułów specjalnościowych są dobrane prawidłowo, zgodnie z nazwą specjalności. W treściach kształcenia obserwuje się ciężenie do dyscypliny nauki o zarządzaniu w przypadku specjalności *logistyka przedsiębiorstw* ale zachowane są też treści z zakresu dyscypliny *ekonomia*. Zespół oceniający uważa iż należy bardziej nasycić tę specjalność treściami z zakresu dyscypliny *ekonomia* albo zrezygnować z jej prowadzenia w świetle prowadzenia na Wydziale kierunku logistyka.

Na studiach II stopnia na kierunku *ekonomia* kształcenia trwa 4 semestry i obejmuje łącznie 825 godzin na studiach stacjonarnych oraz 519 godzin na studiach niestacjonarnych. Taki wymiar godzin tworzy właściwe ramy dla realizacji zakładanych efektów kształcenia. Na poziomie studiów drugiego stopnia studenci studiują na następujących specjalnościach: *ekonomia menedżerska*, *finanse przedsiębiorstwa* oraz *gospodarka regionalna i lokalna* zarówno na studiach stacjonarnych jak i niestacjonarnych.

Treści kształcenia dla poszczególnych przedmiotów określone są w sylabusach. Tematyka poszczególnych przedmiotów określona jest w sposób prawidłowy, z podziałem na treści przekazywane na wykładach i osobno na ćwiczeniach. Zakres treści kształcenia w oferowanych specjalnościach dla niektórych przedmiotów leży na styku dyscyplin naukowych ekonomii i nauki o zarządzaniu. Natomiast specjalność *gospodarka regionalna i lokalna* jest dobrze osadzona swoimi treściami w dyscyplinie naukowej *ekonomia*.

W toku studiów zarówno na I, jak i na II stopniu przewidziane są następujące formy zajęć: wykłady, ćwiczenia, laboratoria oraz seminaria.

Na I stopniu wykłady stanowią 59% ogółu zajęć, a zajęcia o charakterze aktywnym 41 % Struktura taka jest bardzo zbliżona na wszystkich specjalnościach. Na studiach niestacjonarnych udział zajęć o charakterze aktywnym jest nieco wyższy i wynosi 49,5 % ogółu zajęć. Na II stopniu wykłady stanowią na studiach stacjonarnych 49 %.... A na niestacjonarnych 55 % ogółu zajęć. Trzeba też podkreślić dość znaczący udział zajęć projektowych. Taka struktura zajęć dla profilu ogólnoakademickiego nie budzi zastrzeżeń.

Stosowane metody dydaktyczne są opisane w sylabusie. Do najczęściej stosowanych narzędzi dydaktycznych zaliczyć można m.in.: wykłady z wykorzystaniem multimedii, prezentację, dyskusję, ćwiczenia z wykorzystaniem metod aktywizujących, pracę w grupach, gry dydaktyczne, itp. Narzędzia dydaktyczne na ogół są dobrze dobrane, uwzględniając specyfikę przedmiotu. Generalnie w sylabusach znajdują się wszystkie niezbędne informacje dla studenta. Natomiast w niektórych przedmiotach nie określono wymagań wstępnych choć, w opinii zespołu powinny się znaleźć np. przedmiot *prawo cywilne* nie ma wymagań wstępnych dla podstawowej wiedzy z zakresu prawa.

Podsumowując można stwierdzić, że dobór treści kształcenia formy prowadzenia zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne, określone są w sposób umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia dla kierunku *ekonomia* na I oraz II stopniu studiów

Na studiach I stopnia zarówno dla studiów stacjonarnych jak i niestacjonarnych program studiów umożliwi studentowi wybór zajęć w wymiarze 30% łącznej liczby punktów ECTS. Na zajęcia do wyboru składają się języki obce 7 p ECTS, seminarium dyplomowe 12 p.ECTS, przedmioty do wyboru w tym w języku angielskim 8 p ECTS oraz przedmioty

specjalnościowe opiewające na 28 p ECTS a więc łącznie 55 p ECTS. Na studiach II stopnia program studiów stacjonarnych i niestacjonarnych umożliwia studentowi wybór zajęć w wymiarze przekraczającym 30% łącznej liczby punktów ECTS. Na moduł przedmiotów do wyboru składają się przedmioty specjalnościowe (22 punkty ECTS), język obcy specjalistyczny (3 punkty ECTS), seminarium (20 punktów ECTS) oraz przedmiot do wyboru (2 punkty). Łącznie student wybiera zajęcia, za które otrzymuje 47 punktów ECTS. Stanowi to 39,1 % łącznej liczby punktów w toku studiów.

Analiza sylabusów wskazuje że nakład pracy studenta uwzględnia odpowiednie dla każdego przedmiotu elementy. Dla wyceny ECTS uwzględnia się np.: udział w zajęciach zorganizowanych, w konsultacjach, prace samodzielną studenta, wykonanie projektu. Struktura bilansu nakładu pracy studenta nie budzi istotnych zastrzeżeń.

Zasady przyznawania punktów ECTS obowiązujące w Politechnice Świętokrzyskiej od roku akademickiego 2012/2013 zostały sformułowane w Uchwałach nr 288/12 i 316/12 Senatu Politechniki Świętokrzyskiej. Przyjmuje się w nich, że punkty ECTS przypisane do poszczególnych modułów (przedmiotów) powinny odpowiadać nakładowi pracy studenta, jaki musi on włożyć, aby osiągnąć założone efekty kształcenia. Jeden punkt ECTS odpowiada średnio 25-30 godzinom pracy studenta, obejmującej zajęcia zorganizowane zgodnie z planem studiów (godziny kontaktowe) oraz indywidualną pracę określoną w programie kształcenia. Student może otrzymać punkty ECTS tylko w przypadku pozytywnej weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia.

.Ustalono następujące zasady przypisywania punktów ECTS

- od 1 do 4 pkt. ECTS za moduł (przedmiot) kończący się zaliczeniem na ocenę,
- od 2 do 6 pkt. ECTS za przedmiot kończący się egzaminem,
- od 5 do 7 pkt. ECTS za język obcy na studiach I stopnia,
- 2 pkt. ECTS za język obcy na studiach II stopnia,
- 2 pkt. ECTS za zajęcia z wychowania fizycznego,
- 10 pkt. ECTS za zajęcia seminaryjne i przygotowanie projektu dyplomowego,
- 20 pkt. ECTS za zajęcia seminaryjne i przygotowanie pracy magisterskiej,
- 4 pkt. ECTS za praktyki.

Zespół oceniający uważa iż jednak warto wprowadzić do tych zasad terminologię w miejsce projektu dyplomowego -pracy dyplomowej zgodnie z opracowanym regulaminem Studiów.

Studia I stopnia na kierunku *ekonomia* przewidują łącznie 180 punktów ECTS jako konieczne do uzyskania dyplomu licencjata. Studia II stopnia stacjonarne i niestacjonarne obejmują 120 punktów ECTS rozłożonych równomiernie na 4 semestry. Liczba punktów ECTS przypadająca na jeden semestr wynosi 30. Dodatkowo na studiach I stopnia studenci uzyskują 2 punkty ECTS za zajęcia z wychowania fizycznego ponad minimalną liczbę punktów ECTS konieczną do uzyskania dyplomu. Zajęcia te odbywają się w semestrze III (30 godz.) i w semestrze IV (30 godz.). Ogólna liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje w bezpośrednim udziale nauczyciela akademickiego na studiach stacjonarnych I stopnia wynosi 97, a na studiach niestacjonarnych 75. W raporcie samooceny stwierdza się, iż na I roku studiów studenci realizują dodatkowe zajęcia z przedmiotów: *Wstęp do ochrony własności intelektualnej* (4 godz. wykładu) i *Podstawy normalizacji* (8 godz. wykładu). Przedmioty te kończą się zaliczeniem i nie mają przypisanych punktów ECTS. Nie jest to, w opinii zespołu oceniającego, właściwe podejście do wyceny nakładu pracy studenta. Student po IV semestrze studiów zobowiązany jest do odbycia i zaliczenia 3-tygodniowej praktyki zawodowej, za którą otrzymuje 4 punkty ECTS .

Natomiast Wydział nie określił liczby punktów ECTS przypadającej na zajęcia z zakresu nauk podstawowych jak i zajęcia ogólnouczelniane a także zajęcia praktyczne co nie spełnia wymogów określonych w rozporządzeniu MNiSZW z dnia 5.10.2011 roku. Analiza programu studiów pozwala zauważyć iż zajęcia osadzone programowo w ramach nauk podstawowych oraz ogólnouczelniane są prowadzone i zespół oceniający uważa iż należy je wyspecyfikować zgodnie z przepisami prawnymi.

Ocena sposobu wykorzystania możliwości stworzonych przez ten system w indywidualizowaniu procesu kształcenia, w tym poprzez wymianę międzyuczelnianą, międzynarodową;

Punkty ECTS przyznane za uzyskanie efektów kształcenia w jednym programie studiów mogą zostać przeniesione do innego programu – oferowanego przez tę samą lub inną uczelnię – Transfer punktów ECTS może nastąpić tylko wtedy, kiedy te punkty i związane z nimi efekty kształcenia zostaną uznane w Politechnice Świętokrzyskiej. Transfer punktów uzyskanych w uczelni partnerskiej odbywa się na podstawie wykazu zaliczeń. Obejmuje on wszystkie przedmioty zrealizowane przez studenta, liczbę punktów przypisaną każdemu z nich oraz oceny przyznane zgodnie ze skalą ocen stosowaną w uczelni przyjmującej oraz skalą w systemie ECTS. Kopię wykazu zaliczeń, potwierdzoną podpisem, otrzymuje każda ze stron. Na podstawie wykazu zaliczeń uczelnia podejmuje decyzję o uznaniu punktów ECTS i ocen.

W oparciu o analizę systemu ECTS można stwierdzić, że są spełnione warunki określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia w części dotyczącej określania łącznej liczby punktów ECTS oraz rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie warunków i trybu przenoszenia zajęć zaliczonych przez studenta.

Dla cyklu kształcenia, rozpoczętego w poprzednich latach akademickich (obecny trzeci rok studiów pierwszego stopnia), plan studiów przewiduje 180 punktów koniecznych do ukończenia studiów.

Na ocenianym kierunku istnieje, kilka możliwości indywidualizacji procesu kształcenia gwarantowanych przez wewnętrzne regulacje prawne w szczególności regulamin studiów, co ocenia się pozytywnie. Student przede wszystkim ma możliwość wyboru konkretnej ścieżki/specjalizacji oferowanej na ocenianym kierunku. Po drugie regulaminowymi możliwościami indywidualizacji procesu kształcenia są: możliwość studiowania wg. indywidualnego planu studiów i programu kształcenia, pod kierunkiem opiekuna dydaktycznego wybranego spośród nauczycieli akademickich z tytułem naukowym lub ze stopniem naukowym doktora habilitowanego udzielanego na wniosek studenta przez Dziekana Wydziału. O indywidualny program kształcenia mogą ubiegać się studenci wybitnie uzdolnieni oraz osiągający bardzo dobre wyniki w nauce. Wskazany powyżej indywidualny tryb studiów może polegać na ustaleniu indywidualnego planu studiów, który może przewidywać zwolnienie z niektórych przedmiotów oraz zaliczenie przedmiotów dodatkowych, w tym również na innych kierunkach prowadzonych w PŚw lub w innej uczelni. Tak ustalone zasady ocenia się pozytywnie. Co więcej na ocenianym kierunku dostrzega się również potrzeby osób niepełnosprawnych, które po przedstawieniu odpowiednich zaświadczeń mogą ubiegać się o stosowanie rozwiązań alternatywnych w czasie studiowania w tym o udzielenie indywidualnej organizacji studiów czy zgodę na korzystanie z urządzeń audiowizualnych umożliwiających rejestrację zajęć, jak również zmianę form zaliczeń i egzaminów, kiedy jest to konieczne, co ocenia się jednoznacznie pozytywnie. Studenci w rozmowie z zespołem oceniającym potwierdzili możliwość

wykorzystania wskazanych wyżej rozwiązań oraz powszechną dostępność informacji na temat tych instytucji na stronach internetowych Uczelni, co ocenia się pozytywnie.

Analiza programu studiów pozwala uznać że sekwencja poszczególnych przedmiotów w programie studiów jest właściwa. Najpierw realizowane są przedmioty o charakterze ogólnym i podstawowym, a następnie kierunkowe. Przedmioty specjalnościowe rozpoczynają się od IV semestru na studiach I stopnia. Na studiach II stopnia przedmioty specjalnościowe rozpoczynają się od III semestru, Struktura planu studiów (podział na moduły) oraz sekwencja przedmiotów jest bardzo logiczna i przejrzysta. Rozkład godzinowy przedmiotów w poszczególnych semestrach i latach jest bardzo wyrównany, z nieco mniejszą liczbą godzin na ostatnim semestrze.

Szczegółowa regulacja dla praktyk zawodowych ujęta jest zarówno w Regulaminie Studiów jak i zarządzeniu nr 10/12 Rektora z dnia 21 lutego 2012 roku w sprawie szczegółowego sposobu projektowania planów studiów i programów kształcenia oraz w Zarządzeniu Rektora nr 31/ 06 z dnia 1 września 2006 w sprawie Regulaminu Praktyk Studenckich. Praktyki studenckie stanowią integralną część procesu kształcenia i podlegają zaliczeniu. Student po IV semestrze studiów I stopnia zobowiązany jest do odbycia i zaliczenia 3-tygodniowej praktyki zawodowej, za którą otrzymuje 4 punkty ECTS. Student wybiera sobie miejsce praktyki zawodowej. Organizację i warunki zaliczania praktyki określa Regulamin Praktyk Studenckich w PŚw. Studenci mają dostęp do wskazanych wyżej dokumentów za pośrednictwem strony internetowej oraz oceniają je pozytywnie uznając ją jasną i porządkującą system odbywania praktyk. Wskazane akty prawne i ich treść nie wzbudzają zastrzeżeń zespołu oceniającego. Studenci uzyskują odpowiednie wsparcie w zakresie przygotowania i odbycia praktyk zawodowych. Studenci co do zasady sami znajdują sobie miejsce odbywania praktyki z czego są zadowoleni. W razie problemów Uczelnia wspiera studentów, a dla osób z najlepszą średnią ocen organizuje płatne staże, co zasługuje na ocenę pozytywną. Zasady odbywania praktyk są znane w środowisku studenckim oraz powszechnie popierane, studenci w rozmowie z zespołem oceniającym uznali je za zrozumiałe i sprawiedliwe i nie wskazali negatywnych zjawisk z tym związanych. Na pozytywną ocenę zasługują działania systemowe zmierzające do tej weryfikacji w postaci analizy dokumentacji przygotowywanej przez studentów i zakłady pracy, w których odbywają praktykę, a w razie wątpliwości, rozmów ze studentami, jak również telefonicznej weryfikacji prawidłowego przebiegu praktyk, a w razie konieczności wizytacji zakładów pracy. Nadzorem nad realizacją praktyk na WZiMK zajmują się kierownicy praktyk powołani przez Dziekana Wydziału. Studenci pozytywnie ocenili również pracę kierowników praktyk powołanych przez Dziekana Wydziału, którzy odpowiadają za nadzór nad realizacją praktyk oraz weryfikację osiągniętych przez studentów efektów kształcenia z tym związanych. Program praktyk dla kierunku *Ekonomia*, formy ich realizacji i zasady zaliczenia przedstawiono podczas rozmowy z Kierownikiem Praktyk zawodowych. Dobór miejsc praktyk jest właściwy a realizacja praktyk jest oceniana przez opiekuna z ramienia przedsiębiorstwa/instytucji oraz uczelni. Ponadto praktyki poddawane są wrywkowej kontroli przez Kierownika Praktyk. Zespołowi Oceniającemu przedstawiono podczas rozmowy z Kierownikiem Praktyk protokoły z odbytych kontroli.

System praktyk realizowany przez Wydział należy ocenić pozytywnie, zapewnia on osiągnięcie założonych dla tego modułu efektów kształcenia oraz przyczynia się do osiągnięcia efektów kształcenia dla kierunku *ekonomia*, jak również zapewnia zdobycie przez studenta umiejętności praktycznych. W programie studiów II stopnia nie są przewidziane praktyki zawodowe.

Organizacja procesu kształcenia na kierunku *Ekonomia* jest zgodna z: Uchwałami Senatu Politechniki Świętokrzyskiej, Regulaminem Studiów PŚw Zarządzeniami Rektora, aktualnymi planami studiów i programami kształcenia uchwalonymi przez Radę Wydziału, po zasięgnięciu opinii Wydziałowej Rady Samorządu Studenckiego.

Zajęcia na studiach stacjonarnych odbywają się od poniedziałku do piątku a na studiach niestacjonarnych na zjazdach sobotnio- niedzielnych. Liczba zjazdów i liczba godzin w poszczególnych dniach nie budzi zastrzeżeń. Zajęcia ujmowane są w bloki maksymalnie 3 godzinne. Nie stwierdzono nadmiernego blokowania zajęć z tego samego przedmiotu czy też z uwagi na tego samego wykładowcę.

Ćwiczenia prowadzone są w grupach dziekańskich, których liczebność wynosi od 25 do 40 osób. Zajęcia w laboratoriach komputerowych odbywają się w grupach liczących od 12 do 30 osób (w praktyce liczebność zdecydowanej większości grup laboratoryjnych nie przekracza 18 osób). Seminaria magisterskie mają limity określone w przedziale od 12 do 30 osób. W opinii zespołu oceniającego grupy seminaryjne są zbyt liczne.

Na semestrze trzecim na studiach I stopnia i na drugim na studiach II stopnia student dokonuje wyboru specjalności. Ostateczny podział studentów na specjalności należy do decyzji Dziekana uwzględniającej wymagania w zakresie dolnych i górnych limitów, dotyczących wielkości grup studenckich oraz preferencje studentów. Warto zauważyć że organizacja procesu dydaktycznego z poddawana jest procesowi informatyzacji. Od roku akademickiego 2013/2014 w systemie USOS będzie można dokonywać wyborów specjalności i przedmiotów do wyboru.

Zasady indywidualizacji procesu kształcenia są określone w Regulaminie Studiów. Studenci, zgodnie z zapisami Regulaminu mają możliwość:, zaplanowania ścieżki kształcenia poprzez wybór przedmiotów obieralnych i specjalności, sformułowania tematu i zakresu projektu dyplomowego lub pracy dyplomowej w drodze indywidualnej współpracy z nauczycielem akademickim, wyboru miejsca i ustalenia programu praktyki zawodowej. Dodatkowo studenci mogą poszerzać swoją wiedzę, umiejętności i kompetencje, biorąc udział w cyklicznie organizowanych spotkaniach z przedsiębiorcami województwa świętokrzyskiego oraz realizować kilkutygodniowe staże zawodowe w przedsiębiorstwach z regionu. Na wydziale przewiduje się ścieżki kształcenia dla młodzieży uzdolnionej. I tak

Szczególnie uzdolnieni uczniowie szkół ponadgimnazjalnych, na swój wniosek, mogą uczestniczyć w zajęciach przewidzianych tokiem studiów na kierunkach zgodnych z ich uzdolnieniami. Decyzje o uczestniczeniu ucznia w zajęciach podejmuje Dziekan Wydziału, po uzyskaniu zgody rodziców oraz dyrektora szkoły, do której uczeń uczęszcza. Uczniowie przyjęci na studia na innym kierunku mogą być zwolnieni z obowiązku zaliczania zajęć, które zaliczyli przed rozpoczęciem studiów, jeżeli zajęcia te są przewidziane w planie studiów tego kierunku. Decyzje w tej sprawie podejmuje Dziekan Wydziału. Należy nadmienić, że współpraca ta mieści się w ramach ogólnouczelnianego projektu Partnerstwo: Szkoła – Politechnika Świętokrzyska, którego zasadniczym celem jest pomoc młodzieży w podjęciu świadomego wyboru kierunku studiów. Współpraca, w ramach której uczniowie biorą udział w bezpłatnych zajęciach organizowanych na terenie szkoły lub na terenie uczelni, stwarza możliwość wyrównania szans edukacyjnych oraz popularyzacji osiągnięć naukowych pracowników PŚw. Nie podano jednak skali korzystania uczniów z takiej formy edukacji. Student osiągający szczególnie dobre wyniki w nauce może wystąpić do Dziekana o zgodę na indywidualny plan studiów i program kształcenia, pod kierunkiem opiekuna dydaktycznego wybranego spośród nauczycieli akademickich z tytułem naukowym lub ze stopniem naukowym doktora habilitowanego. Kandydat na opiekuna dydaktycznego w porozumieniu ze studentem przygotowuje indywidualny plan studiów, który może przewidywać zwolnienie

z niektórych przedmiotów oraz zaliczenie przedmiotów dodatkowych, w tym również na innych kierunkach prowadzonych w PŚw lub w innej uczelni. Osobę opiekuna oraz indywidualny plan studiów i program kształcenia zatwierdza Dziekan. Na wspólny wniosek studenta i opiekuna mogą być zgłaszane Dziekanowi zmiany do indywidualnego planu studiów i programu kształcenia. Decyzję zatwierdzającą zmiany podejmuje Dziekan. W przypadku niezadowolających postępów w nauce, opiekun dydaktyczny występuje do Dziekana o cofnięcie zezwolenia na studiowanie wg indywidualnego programu studiów oraz ustalenie dalszego toku studiów.

Natomiast oferowany program studiów nie tworzy dla studentów studiów I i II stopnia możliwości rozwijania, poza Kołami Naukowymi, specyficznych zainteresowań naukowych i nie oferuje na przykład rozszerzonego programu w zakresie treści kształcenia z określonych przedmiotów. Dla studentów niepełnosprawnych przewidziane są możliwości:

- ustalenia indywidualnej organizacji studiów,
- udzielenia pozwolenia na korzystanie z urządzeń audiowizualnych umożliwiających rejestrację zajęć, po złożeniu pisemnej deklaracji o nienaruszalności praw autorskich do dzieł powstałych w trakcie zajęć i wykorzystaniu zarejestrowanych materiałów na użytek prywatny,
- zmiany sposobu zdawania egzaminu i zaliczania przedmiotu np. przedłużając czas, zmieniając formę, miejsce itp.

3.2)

Analiza zawartości sylabusów pozwala stwierdzić że treści kształcenia, formy zajęć w tym zajęcia aktywizujące (np. projektowe, ćwiczenia itp.) oraz metody dydaktyczne są właściwie podporządkowane realizacji celów dydaktycznych w tym efektem kształcenia na poziomie przedmiotu a w konsekwencji efektów kierunkowych. Treści kształcenia podane w sylabusach są przyporządkowane do zakładanych efektów kształcenia na poziomie danego przedmiotu co pozwala ocenić możliwość ich osiągnięcia. Ponadto w sylabusach pokazane są sposoby weryfikacji efektów kształcenia. Nie stwierdzono uchybień istotnych w tym zakresie. Metody dydaktyczne a przede wszystkim formy zajęć dobrze wpisują się w cele dydaktyczne i wspomagają osiągnięcie efektów kształcenia. Zatem efekty kształcenia na poziomie kierunku oraz na poziomie przedmiotu, treści programowe, formy i metody dydaktyczne, praktyka zawodowa tworzą spójną całość.

3.3).

Na Wydziale Zarządzania i Modelowania Komputerowego nie było oceny programowej na kierunku *ekonomia*.

Ocena końcowa 3kryterium ogólnego - ocena: w pełni,

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

3.1)

Realizowany program studiów |I i II stopnia na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych umożliwia realizację każdego zakładanego efektu kształcenia na poziomie przedmiotu, praktyki zawodowej oraz efektów kierunkowych i zapewnia realizację zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta z uwzględnieniem wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych

3.2)

Analiza zawartości sylabusów pozwala stwierdzić że treści kształcenia, formy zajęć w tym zajęcia aktywizujące (np. projektowe, ćwiczenia itp.) oraz metody dydaktyczne są właściwie podporządkowane realizacji celów dydaktycznych w tym efektem kształcenia

na poziomie przedmiotu a w konsekwencji efektów kierunkowych. Zatem efekty kształcenia na poziomie kierunku oraz na poziomie przedmiotu treści programowe, formy i metody dydaktyczne, praktyka zawodowa tworzą spójną całość

Kryterium 4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zrealizowania celów edukacyjnych programu studiów

4.1).

Na kierunku *ekonomia* pierwszego stopnia zajęcia prowadzi 86 pracowników, w tym 19 osób zgłoszonych do minimum kadrowego. Wśród pracowników samodzielnych oraz adiunktów 42 osoby reprezentują obszar nauk społecznych, z czego 39 osób dziedzinę nauk ekonomicznych (w przeważającej liczbie dyscyplinę ekonomia, ale także finanse i nauki o zarządzaniu). Ponadto 5 osób reprezentuje obszar nauk humanistycznych, 10 – obszar nauk technicznych, 4 osoby – nauki ścisłe. Spośród 86 osób, 21 osób to samodzielni pracownicy nauki (24%), 41 to doktorzy (43%) oraz 25 magistrzy (33%). Zasadniczy trzon kadry dydaktycznej stanowią doktorzy. Taką strukturę, zarówno w odniesieniu do obszarów, dziedzin i dyscyplin oraz stopni i tytułów naukowych można uznać za właściwą z punktu widzenia założonych dla kierunku *ekonomia* efektów kształcenia.

Załącznik nr 5 Nauczyciele akademicy realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe.

Cz. I. minimum kadrowe. Cz. II. pozostali nauczyciele akademicy.

4.2).

Teczki osobowe zawierają dokumenty pozwalające na ocenę, czy nauczyciel akademicki spełnia wymagania do zaliczenia do minimum kadrowego na kierunku *ekonomia*, tj. czy posiada odpowiednie kwalifikacje naukowe (stopnie i tytuły naukowe oraz dorobek lub posiada doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, związane z umiejętnościami wskazanymi w opisie efektów kształcenia dla ocenianego kierunku studiów – zgodnie z wymaganiami określonymi w § 12 ust. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia Dz. U. Nr 243, poz. 1445, z późn. zm.), w jakim wymiarze realizują pensum dydaktyczne, a także czy złożył nie później niż do dnia 30 czerwca roku poprzedzającego rok akademicki oświadczenie o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego na studiach pierwszego i drugiego stopnia na kierunku *ekonomia* w Politechnice Świętokrzyskiej w Kielcach na Wydziale Zarządzania i Modelowania Komputerowego, zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 112a ust. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r., poz. 572 i 742). W Uczelni wszystkie oświadczenia zostały podpisane w terminie zgodnym z wymaganiami określonymi w przepisach ustawy, tj. w dniu 28 czerwca 2013 r.

Zgodnie z informacjami zawartymi w tych oświadczeniach wszystkie wskazane do minimum kadrowego osoby stanowią minimum kadrowe nie więcej niż dwukrotnie, a także są zatrudnione w Uczelni na podstawie mianowania lub umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku semestru studiów, a więc zgodnie z wymaganiami określonym w § 13 ust. 1 i 2 wymienionego wyżej rozporządzenia.

Analiza tej dokumentacji pozwala na stwierdzenie, iż wskazane do minimum kadrowego ocenianego kierunku 19 osób, z tego 7 samodzielnych nauczycieli akademickich posiadających tytuł naukowy lub stopień naukowy doktora habilitowanego oraz 12 osób ze

stopniem naukowym doktora spełnia wymagania określone w § 15 ust. 1 rozporządzenia wymienionego powyżej

W tezkach osobowych znajduje się również dokumentacja związana z realizacją zwyczajowych procedur dotyczących prowadzonej w Uczelni polityki kadrowej.

Kierunek *ekonomia* został przyporządkowany do obszaru nauk społecznych, w dziedzinie nauk ekonomicznych. Zgodnie z deklaracją Wydziału kierunkowe efekty kształcenia odnoszą się do dyscypliny ekonomia. Do minimum kadrowego Uczelnia zgłosiła 19 osób, z czego dwie osoby - 1 pracownik samodzielny, 1 niesamodzielny) nie zostały zaliczone przez ZO ze względu na brak dorobku naukowego. Z 17 nauczycieli akademickich zaliczonych do minimum kadrowego na studiach I i II stopnia sześciu to samodzielni nauczyciele akademicy (dwóch posiada tytuł naukowy profesora a czterech stopień naukowy doktora habilitowanego). Wszystkie osoby stanowiące minimum kadrowe mają dorobek naukowy w obszarze nauk społecznych, w dziedzinie nauk ekonomicznych, 17 osób posiada dorobek w dyscyplinie ekonomia, przy czym niektóre osoby mają też publikacje z zakresu nauk o zarządzaniu i finansów. Dorobek naukowy osób zaliczonych do minimum kadrowego odpowiada więc dyscyplinie ekonomia, do której przypisane są efekty kształcenia. Wprawdzie warunki minimum kadrowego są spełnione (por. niżej), to widać wyraźnie, że celem polityki kadrowej Władz Wydziału powinno być zwiększenie grona samodzielnych pracowników naukowych ze specjalnością naukową osadzoną przede wszystkim w dyscyplinie ekonomia. Cel ten został w polityce kadrowej Wydziału wyraźnie określony (por. niżej). Problem jest częściowo rozwiązywany poprzez zatrudnianie do prowadzenia zajęć, zwłaszcza na II stopniu, nauczycieli akademickich z innych ośrodków (obecnie jest to sześciu pracowników samodzielnych).

Jednoznaczna ocena spełnienia wymagań dotyczących minimum kadrowego dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów.

Dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne osób stanowiących minimum kadrowe kierunku *ekonomia* są adekwatne do zakładanych efektów kształcenia : przedmiotowych oraz kierunkowych. **Wymogi minimum kadrowego dla prowadzenia studiów I i II stopnia na kierunku *ekonomia* są spełnione. Minimum kadrowe dla studiów pierwszego stopnia na kierunku *ekonomia* stanowi sześciu samodzielnych nauczycieli akademickich oraz 11 nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora, których dorobek naukowy mieści się w dyscyplinie ekonomia - a zatem jest spełniony wymóg określony w § 14.1 Rozporządzenia.**

Skład minimum kadrowego na kierunku *ekonomia* prowadzonego na Wydziale Zarządzania i Modelowania Komputerowego był jak dotąd stabilny, bowiem 12 nauczycieli akademickich zatrudnionych zostało w Uczelni przed rokiem 2000, zaś pozostałych 7 osób po roku 2000.

W perspektywie długookresowej ta sytuacja może się zmienić, bowiem tylko 5 osób wskazanych do minimum kadrowego zatrudnionych zostało na czas nieokreślony, zaś pozostałych 14 osób – na czas określony, tj. do 31.07.2014 r. – 1 osoba, do 31.08.2014 r. – 1 osoba, do 30.09.2014 r. – 4 osoby, do 30.09.2015 r. – 1 osoba, do 28.02.2017 r. – 2 osoby, do 30.09.2017 r. – 2 osoby, do 31.07.2018 r. – 1 osoba oraz do 30.09.2018 r. – 2 osoby.

Dla wszystkich osób wskazanych do minimum kadrowego Uczelnia jest podstawowym miejscem pracy. Na podstawie mianowania w Uczelni zatrudnionych jest 7 nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe, zaś na podstawie umowy o pracę – 12 osób.

Warunek dotyczący stosunku liczby nauczycieli akademickich, stanowiących minimum kadrowe dla kierunku *ekonomia*, do liczby studentów na tym kierunku jest spełniony i wynosi 1: 42, co spełnia wymagania określone w § 17 ust. 3 cytowanego wyżej rozporządzenia.

Dziedziny oraz dyscypliny naukowe reprezentowane przez dorobek naukowy osób prowadzących zajęcia na kierunku w przypadku 4 nauczycieli akademickich (wśród nich jedna osoba nie została zaliczona do minimum kadrowego) nie są zgodne z tematyką prowadzonych przez nie zajęć dydaktycznych. Osobom tym głównie prowadzącym badania dotyczące rozwoju lokalnego i regionalnego powierzono ważne - z punktu widzenia osiągnięcia przez studentów założonych efektów kształcenia – przedmioty, takie jak Mikro- i Makroekonomia, Marketing międzynarodowy oraz Ekonomia międzynarodowa. Władze Wydziału powinny poddać wnikliwej analizie strukturę obciążeń dydaktycznych z punktu widzenia specjalności naukowych kadry akademickiej.

Ogólna ocena zajęć jest pozytywna, zapewnione zostały również właściwe warunki w jakich odbywały się zajęcia. Były one dobrze prowadzone, aktywny był udział studentów.

Załącznik nr 6 Informacja o hospитowanych zajęciach i ich ocena.

4.3).

Istotnym elementem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia jest prowadzenie właściwej polityki kadrowej, w tym właściwy dobór nauczycieli akademickich prowadzących kształcenie na ocenianym kierunku studiów.

Wydział prowadzi politykę kadrową zgodną ze Strategią Rozwoju Wydziału na lata 2013-2016, z której wynika, że strategicznym celem, związanym z kadrą samodzielnych pracowników nauki, jest uzyskanie uprawnień do nadawania stopnia naukowego doktora habilitowanego w dyscyplinie Inżynieria Produkcji oraz do nadawania stopnia naukowego doktora w dyscyplinie ekonomia. Polityka kadrowa oparta jest także o uregulowania Uczelni wyrażone odpowiednimi uchwałami Senatu (nr 51/06, nr 235/11) oraz o Regulamin okresowej oceny nauczycieli akademickich P.Ś. z dn. 20.06.2012.

Zasady zatrudniania pracowników na poszczególnych stanowiskach oraz ogólne zasady oceniania i awansowania pracowników reguluje statut Uczelni.

Polityka kadrowa Władz Wydziału odnośnie do zatrudniania asystentów jest taka, aby zatrudniać słuchaczy studiów doktoranckich z otwartym przewodem doktorskim i których opiekunami naukowymi są samodzielni pracownicy naukowci Wydziału.

Istotnym elementem strategii Wydziału w zakresie mobilizowania młodej kadry do zdobywania stopni naukowych jest organizowanie „Seminariów młodego badacza”, które rozpoczęto w roku akademickim 2012/2013. W ramach seminariów każdy z młodych pracowników nauki powinien wygłosić 1-2 referaty roku akademickim na tematy związane z własnymi badaniami naukowymi. ZO otrzymał podczas wizytacji harmonogram wystąpień w semestrze letnim i zimowym 2014. Wystąpień było ponad 30. W latach 2008-2012 pięciu pracowników kierunku *ekonomia* uzyskało stopień naukowy doktora (na 10 osób na całym Wydziale).

W ramach rozwoju naukowego pracowników ze stopniem naukowym doktora Wydział zamierza wykorzystać działające w Uczelni mechanizmy nagradzania aktywizując pracowników do pozyskiwania grantów badawczych krajowych i zagranicznych oraz do współpracy z gospodarką (m.in. poprzez tworzenie konsorcjów interdyscyplinarnych z innymi

podstawowymi jednostkami Uczelni oraz innymi ośrodkami naukowo-badawczymi i przedsiębiorstwami) a także aktywizując pracowników do odbywania staży w krajowych i zagranicznych ośrodkach naukowo-badawczych (por. niżej). Rezultaty tych działań nie są jednak w pełni widoczne. Tylko jedna osoba w okresie 2008-2012 uzyskała stopień doktora habilitowanego. Uczelnia deklaruje, że osoby ze stopniem doktora obecnie mają na tyle zaawansowany dorobek naukowy, że w niedalekiej przyszłości powinno to zaowocować uzyskaniem przez nich stopnia doktora habilitowanego, co pozwoli Wydziałowi starać się o uzyskanie uprawnień do nadawania stopnia naukowego doktora w dyscyplinie ekonomia.

W odniesieniu do wszystkich pracowników stosuje się system motywacyjny, który obejmuje (R.S. s. 23):

- system rozdziału środków na badania statutowe (w tym środków dla młodych naukowców), promujący osoby aktywne naukowo oraz o bogatym dorobku naukowym,
- okresową ocenę pracowników obejmującą osiągnięcia naukowe, dydaktyczne oraz zaangażowanie w prace na rzecz Wydziału; wyróżniająca ocena skutkuje przyznaniem nagród, natomiast oceny negatywne mogą prowadzić do rozwiązania z pracownikiem umowy o pracę,
- cykliczną ocenę pracowników przez studentów,
- hospitację zajęć dydaktycznych.

Warto podkreślić, że Rektor każdego roku przyznaje podwyżkę pensji, uzależnioną od punktów uzyskanych w ostatnim roku akademickim za publikacje naukowe ułożone w czasopiśmie z listy filadelfijskiej i MNiSW.

Kadra nauczycieli akademickich ma możliwość wyjazdów na krótkie wizyty do uczelni zagranicznych przede wszystkim w ramach programu LLP Erasmus oraz w ramach innych projektów współfinansowanych przez Komisję Europejską. Obecny stan należy uznać za rozwojowy, gdyż z roku na rok wzrasta liczba osób wyjeżdżających na staże. Kierownicy katedr oraz kierownictwo Wydziału wspierają będą starania na rzecz intensyfikacji wyjazdów do zagranicznych ośrodków naukowych oraz zapraszania profesorów wizytujących (por. dalej p. 6).

Zespół oceniający odbył spotkanie z kadra akademicką prowadzącą zajęcia na ocenianym kierunku. Podczas spotkania z kadra naukowo-dydaktyczną Wydziału Zarządzania i Modelowania Komputerowego obecnych było kilkadziesiąt pracowników naukowo-dydaktycznych. Przewodnicząca zespołu oceniającego przedstawiła cele wizytacji i jej zakres. Dyskutowano o koncepcji kształcenia kierunku *ekonomia* na uczelni o profilu technicznym. Kadra podkreślała dobre przygotowanie kandydatów na tle uczelni miasta Kielce. Wspomniano iż spotyka się studentów bardzo dobrze zmotywowanych i przygotowanych. Kadra przedstawiała argumenty przemawiające za wyborem kierunku *ekonomia* w uczelni technicznej i jego orientacji na znaczący udział treści kształcenia z przedmiotów z zakresu matematyki, statystyki, ekonometrii, informatyki. Członkowie Zespołu oceniającego podkreślali konieczność dalszego tworzenia programu wykorzystującego potencjał kadrowy i zaznaczania większej obecności metod ilościowych w szerszym ujęciu programowym.

Podczas spotkania z nauczycielami akademickimi poruszano istotną kwestię wykorzystania możliwości płynących z usytuowania kierunku w środowisku politechnicznym poprzez przeniesienie pewnego warsztatu metodologicznego w zakresie narzędzi matematycznych i informatycznych stosowanych w innych obszarach kształcenia na Wydziale na przedmioty wykładane w ramach kierunku *ekonomia*. Nauczyciele akademicy stwierdzili, że takie procesy zachodzą, co odzwierciedla koncepcja kształcenia. Wynika to także z predyspozycji samych kandydatów na studia, wśród których są „perełki matematyczne” wybierające studia na Politechnice w obszarze, w którym ich predyspozycje

znajdą zastosowanie, bowiem wyróżnikiem ekonomii na studiach politechnicznych jest szeroki zakres metod ilościowych będący efektem naturalnego procesu kształtowania koncepcji kształcenia na kierunku *ekonomia* w środowisku politechnicznym.

Poniżej zaprezentowano opinie zgłoszone na tym spotkaniu:

1. Pracownicy są usatysfakcjonowani ze studentów studiujących na kierunku „*ekonomia*”. Wynika to nie tylko z ich akceptacji dla realizacji nowych zadań zawartych w programie kształcenia, ale również z dużej dyscypliny, otwartości i gotowości do pozyskiwania wiedzy i umiejętności. Skutkuje to coraz powszechniej identyfikowanym zjawiskiem zacieranie się różnic w poziomie wiedzy i umiejętności pomiędzy studentami studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Studenci studiów niestacjonarnych ewentualne braki w wiedzy rekompensują doświadczeniem i motywacją do podnoszenia swych kwalifikacji.

2. Szczególnym wyróżnikiem kierunku jest już wyraźnie zarysowana jego tożsamość, łącząca wiedzę z dyscypliny ekonomia z rozbudowanym instrumentarium statystyczno-ekonometrycznym. Skutkuje to dobrym opanowaniem umiejętności z przedmiotów ścisłych.

3. Umiejętności zastosowania metod statystyczno-ekonometrycznych są wykorzystywane w toku nauczania innych przedmiotów oraz przygotowywania prac dyplomowych,

4. Pracownicy uznali za zasadne dalsze działania mające na celu poprawę konkurencyjności kierunku „*ekonomia*”. Podzielili pogląd, że celowe jest rozważenie możliwości utworzenia na kierunku profilu praktycznego czy zorganizowanie studiów inżynierskich. W obu przypadkach doświadczenia innych Wydziałów Politechniki mogą ułatwić podjęcie racjonalnej decyzji,

5. Treści programowe czy prace projektowe oparte na nowej formule praktyk

4.4).

Na Wydziale Zarządzania i Modelowania Komputerowego nie było oceny programowej na kierunku *ekonomia*.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego - ocena: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

4.1)

Liczba pracowników naukowo – dydaktycznych prowadzących zajęcia na kierunku ekonomia oraz Struktura kwalifikacji naukowych odpowiada efektom kształcenia na kierunku i umożliwia ich realizację.

4.2)

Osoby prowadzące zajęcia na kierunku *ekonomia*, mają dorobek naukowy w zakresie dyscypliny naukowej, do których odnoszą się efekty kształcenia (tj. ekonomia). Wśród 19 pracowników przedstawionych przez Uczelnię do minimum kadrowego 17 osób posiada odpowiedni dorobek naukowy. O ile wymogi minimum kadrowego dla prowadzenia studiów I i II stopnia na kierunku *ekonomia* są spełnione, to rozszerzenie grupy pracowników samodzielnych jest wyraźnie potrzebne, czego świadectwem jest fakt, że Uczelnia dodatkowo zatrudnia pracowników samodzielnych z innych uczelni. Władze Wydziału powinny poddać wnikliwej analizie strukturę obciążeń dydaktycznych z punktu widzenia specjalności naukowych kadry akademickiej, stwierdzono bowiem pewne nieprawidłowości w obsadzie zajęć dydaktycznych.

4.3)

Polityka kadrowa prowadzona przez jednostkę zakłada budowanie własnej, stabilnej kadry dla kierunku. Wydział stosuje system wsparcia dla nauczycieli akademickich, ze szczególnym uwzględnieniem awansów naukowych. Podejmowane działania są skuteczne wobec awansów doktorskich, natomiast efekty polityki awansowej w zakresie habilitacji i tytułu profesora nie są wyraźnie widoczne.

Kryterium 5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Zajęcia na Wydziale odbywają się w jednym z pięciu (obecnie po gruntownym remoncie) budynków dydaktycznych kampusu Uczelni. W posiadaniu Wydziału są dwie aule (na 127 osób każda), cztery aule ogólnouczelniane (od 100 do 700 osób). Są one wyposażone w sprzęt audiowizualny (rzutniki multimedialne, ekrany 260x180 oraz nagłośnienie). Wydział dysponuje siedmioma salami ćwiczeniowymi (każda na 64 osoby), czterema trzydziestoosobowymi salami projektowymi, dwiema salami do nauki języków obcych oraz salą seminaryjną. W infrastrukturze dydaktycznej Wydziału jest dziesięć pracowni komputerowych oraz osiem laboratoriów specjalistycznych.

W pracowniach komputerowych jest stały dostęp do Internetu oraz zainstalowane oprogramowanie do prowadzenia zajęć typowo kierunkowych (system ERP, system do modelowania procesów biznesowych AITECH DSS, SPHINX, TEES-6 – symulacyjna gra decyzyjna). Wydział ma do dyspozycji urządzenia wspomagające osoby niewidome (klawiatury i drukarki brajlowskie, symulatory mowy). Pracownicy i studenci WZiMK mogą korzystać z dostępu do bezprzewodowego Internetu na terenie całego budynku Wydziału.

Warto podkreślić, że dzięki uruchomieniu w 2013 roku „Naukowo-badawczego klastra komputerowego w Politechnice Świętokrzyskiej” pracownicy mogą na swoim komputerze pracować poprzez sieć (maszyna wirtualna) z oprogramowaniem, które fizycznie nie jest na tym komputerze zainstalowane. Pracownicy Katedry Informatyki Stosowanej sprawują opiekę nad sprawnym funkcjonowaniem klastra oraz oferują wsparcie techniczne.

Zasoby infrastruktury dydaktycznej są w pełni wystarczające do prowadzenia zajęć.

Biblioteka Politechniki Świętokrzyskiej jest jedyną ogólnodostępną biblioteką naukowo-techniczną w regionie świętokrzyskim.

W bibliotece jest 256 miejsc dla czytelników, 12 kabin do pracy indywidualnej i zespołowej, 96 nowoczesnych stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu. Biblioteka dostosowana jest do potrzeb osób niepełnosprawnych (windy, odpowiednie ustawienie regałów).

Biblioteka gromadzi i udostępnia książki o łącznej liczbie ok. 130 000 egzemplarzy o zróżnicowanej tematyce odpowiednio do kierunków kształcenia w PŚ. Tytuły zwarte z obszaru nauk społecznych a w szczególności z dziedziny nauk ekonomicznych obejmują ponad 3500 pozycji. Użytkownicy mają dostęp do baz z zakresu ekonomii, wśród których jest m.in. dostęp do 8 konsorcjów akademickich: Springer Link, Science Direct (Elsevier), pakiet podstawowy EBSCO, Wiley Blackwell, Scopus, Weg of Knowledge/Web of Science, Nature, Science a także do 17 czasopism. Wykaz zasobów bibliotecznych z dziedziny nauk ekonomicznych – zgodnie z informacją otrzymaną podczas wizytacji – opracowany został na podstawie sylabusów przedmiotów. Zdaniem kierownictwa Biblioteki (rozmowy z ZO prowadzone podczas wizytacji) Biblioteka posiada literaturę niezbędną do pracy naukowej i obsługi procesu dydaktycznego Uczelni oraz, że mając na uwadze rozległość rynku wydawniczego i zróżnicowanie potrzeb informacyjnych użytkowników, stworzona jest

optymalna kolekcja biblioteczna uwzględniająca dezyderaty pracowników i studentów. Jednak studenci podczas spotkania z ZO sygnalizowali pewne braki, co oznacza że zasoby biblioteczne z obszaru nauk społecznych powinny być ponownie przeanalizowane w celu ich pełnego dostosowania do potrzeb kształcenia na kierunku *ekonomia* PŚ.

Studenci chętnie korzystają ze zbiorów biblioteki oraz chwalą zasady jej funkcjonowania uznając to miejsce pracy intelektualnej za wyjątkowo przyjazne dla użytkowników, co ocenia się pozytywnie. W opinii studentów godziny funkcjonowania wypożyczalni są dostosowane do specyfiki studiów i ich planów zajęć, wypożyczalnia otwarta jest bardzo w odpowiednim wymaże godzin zarówno w tygodniu, jak i w weekendy, co ocenia się pozytywnie.

Biblioteka Politechniki Świętokrzyskiej współpracuje z bibliotekami krajowymi w ramach wymiany wydawnictw uczelnianych, a także bibliotekami światowymi w zakresie wypożyczeń międzybibliotecznych.

Liczba studentów kierunku zestawiona z liczbą i powierzchnią sal, w których odbywają się zajęcia jest na bardzo dobrym poziomie. Studenci w rozmowie z zespołem oceniającym wyrazili zadowolenie z dostosowania bazy lokalowej do ilości studentów. Liczba stanowisk w poszczególnych salach dostosowana jest do powierzchni tych pomieszczeń i liczby studentów studiujących w ocenianej jednostce. Studenci twierdzą, iż sytuacje przeludnienia sal nie mają miejsca, a kształcenie odbywa się w dogodnych warunkach w małych grupach, co ocenia się jednoznacznie pozytywnie. Zdecydowana większość sal dydaktycznych wyposażonych jest w nowoczesny sprzęt audiowizualny, nagłaśniający, projektory multimedialne przystosowane do pracy z nowoczesnymi komputerami oraz w niektórych salach stałe ekrany, co ocenia się pozytywnie. Studenci na spotkaniu z zespołem oceniającym wyrazili pochlebne opinie na temat nowoczesności wyposażenia sal dydaktycznych, zwrócili jednak uwagę na ich zdaniem zbyt małą ilość rzutników multimedialnych w szczególności w małych salach. Budynki, w których odbywają się zajęcia na ocenianym kierunku są objęte siecią bezprzewodową WiFi, z której mogą korzystać studenci. Studenci mają możliwość zdobycia podstawowego sprzętu przenośnego takiego jak przenośne projektory multimedialne, laptopy, co ocenia się pozytywnie. Główny budynek dydaktyczny ocenianego kierunku jest w ogólnym wizualnym bardzo dobrym stanie technicznym, a jego stan estetyczny można ocenić niezwykle pozytywnie.

Wydział przedstawił listę instytucji, z którymi ma podpisane umowy o realizacji praktyk studenckich. Lista ta jest szeroka, jeśli chodzi o rodzaj organizacji, są to m.in. jednostki administracji, instytucje finansowe, przedsiębiorstwa przemysłowe, firmy transportowe.

Można stwierdzić, że lista instytucji, w których odbywają się praktyki studenckie, włączając ich zaliczenie w ramach pracy zawodowej, jest bogata. Instytucje te zapewniają realizację programu praktyki dla kierunku *ekonomia*. Jak również realizację zakładanych efektów kształcenia.

Budynek w którym prowadzone są zajęcia na kierunku *ekonomia* i który jest siedzibą Wydziału, na którym funkcjonuje wizytowany kierunek został w roku akademickim 2012/2013 poddany kapitalnemu remontowi co tworzy bardzo dobre warunki rozwoju na kolejne lata.

Budynek, w którym odbywają się zajęcia na ocenianym kierunku jest dostosowany w odpowiednim stopniu do potrzeb osób niepełnosprawnych. Uczelnia dysponuje podjazdami dla osób niepełnosprawnych ruchowo przed wejściami do budynku. Podczas wizytacji bazy dydaktycznej zespół oceniający stwierdził bardzo nowoczesne i dostosowane dla potrzeb osób niepełnosprawnych rozwiązania architektoniczne, takie jak na przykład podjazdy wewnątrz

budynku prowadzące do dziekanatu, odpowiednie usytuowanie nowoczesnych wind wyposażonych w systemy głosowe, odpowiednie oznaczenia elementów architektonicznych takich jak schody, czy wyposażenie budynku w inne pomieszczenia dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (toalety, specjalne pomieszczenia itp.). Co więcej Wydział ma do dyspozycji urządzenia wspomagające osoby niewidome takie jak klawiatury i drukarki brajlowskie oraz symulatory mowy, a pomieszczenia, w których znajduje się Biblioteka wyposażono w centralną klatkę schodową, dwie klatki boczne, dwie windy z możliwością przewożenia osób niepełnosprawnych oraz pochylnię zewnętrzną dla osób niepełnosprawnych. Usytuowanie regałów w wolnym dostępie uwzględnia poruszanie się pomiędzy nimi osób niepełnosprawnych. Wszystkie te rozwiązania i zabiegi ocenia się jednoznacznie pozytywnie.

Na Wydziale Zarządzania i Modelowania Komputerowego nie było oceny programowej na kierunku *ekonomia*.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego - ocena: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

Liczba, struktura oraz wyposażenie sal dydaktycznych zapewnia realizację przedmiotowych i kierunkowych efektów kształcenia na kierunku *ekonomia*. Infrastruktura dydaktyczna przystosowana jest do potrzeb osób niepełnosprawnych. Analiza zasobów bibliotecznych pozwala stwierdzić, że są one na dobrym poziomie. Pewnego rozszerzenia, zgodnego z postulatami studentów kierunku *ekonomia*, wymagają zasoby obejmujące literaturę zalecaną przez prowadzących zajęcia.

Kryterium 6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Badania, których efekty mają wpływ na kształcenie przede wszystkim na kierunku *ekonomia*, realizowane są w Katedrze *Ekonomia i Zarządzania* oraz w Katedrze Strategii Gospodarczych. Badania te dotyczą makro- i mikroekonomicznych aspektów procesów gospodarowania, ich uwarunkowań rozwojowych, oceny efektywności tychże procesów a także systemów i mechanizmów kreowania wzrostu innowacyjności gospodarczej.

Badania prowadzone także w innych katedrach mają odniesienie do realizowanego procesu dydaktycznego na kierunku *ekonomia*: w Katedrze Inżynierii Produkcji (m.in. modelowanie procesów biznesowych) oraz w Katedrze Informatyki Stosowanej (m.in. zastosowanie informatyki w zakresie deterministycznych i stochastycznych metod analizy danych), czy też w Katedrze Fizyki i Matematyki (zastosowanie metod ilościowych w badaniach marketingowych oraz planowaniu i optymalizacji procesu produkcyjnego).

W latach 2009-2013 pracownicy WZiMK prowadzący zajęcia na kierunku *Ekonomia* realizowali łącznie 54 prace statutowe oraz własne, z czego 39 tematów było związanych z problematyką ekonomiczną. W latach tych realizowano również pięć grantów (finansowanie MNiSW oraz NCN), z czego dwa dotyczyły zagadnień ekonomicznych.

Wpływ badań naukowych prowadzonych w ramach prac statutowych i własnych na proces kształcenia jest szczególnie widoczny w tematyce prac dyplomowych (m.in. systemy innowacji w regionie, rynek nieruchomości w regionie i tendencje jego rozwoju, ocena przedsięwzięć inwestycyjnych dla potrzeb kredytowych, etc.) oraz w prowadzonych przedmiotach do wyboru (m.in. „Management of investment projects”, „Kluczowe problemy

zarządzania finansami”, „Financial intermediation”, „Kluczowe problemy zarządzania finansami”).

Wśród osiągnięć naukowych studentów kierunku *ekonomia* działających w ramach kół naukowych wymienić można prowadzone badania ankietowe nt. wyzwań stojących przed młodymi ludźmi podczas studiów i na rynku pracy z uwzględnieniem uwarunkowań społeczno-politycznych. Badania będą kontynuowane w roku akademickim 2013/2014, a także uczestnictwo z referatami (które ukazały się drukiem) w międzynarodowej konferencji *Młodzież Studencka a Postęp Naukowy* we Lwowie (2012).

Wydział współpracuje z zagranicznymi ośrodkami naukowymi zarówno z krajów Unii Europejskiej, jak też spoza niej. Współpraca ta realizowana jest zarówno na płaszczyźnie naukowo-badawczej, jak i dydaktycznej. Na liście tych ośrodków znajdują się m.in. uniwersytety z Hiszpanii, Irlandii, Portugalii, Litwy, Słowacji, Niemiec, Turcji oraz Ukrainy.

Nauczyciele akademicy realizujący zajęcia na wizytowanym kierunku uczestniczą m.in. w hiszpańskim projekcie badawczym (w zakresie metod matematycznych).

Pracownicy i studenci Wydziału Zarządzania i Modelowania Komputerowego aktywnie uczestniczą w programie LLP ERASMUS (11 Uczelni zagranicznych). W wymianie zagranicznej w ramach jednosemestralnych studiów w krajach Unii Europejskiej (Portugalia, Hiszpania, Niemcy) uczestniczyło 20 studentów z kierunku *ekonomia* WZiMK. WZiMK przyjął 38 studentów z Portugalii, Hiszpanii, Łotwy i Turcji, w tym 26 osób, które studiowały przedmioty na kierunku *ekonomia*.

Pracownicy Wydziału realizowali głównie wyjazdy w charakterze profesora wizytującego, do różnych ośrodków zagranicznych (dwa wyjazdy w latach 2012-2013). Wydział gościł również zagranicznych profesorów wizytujących (zajęcia prowadzone przez 6 osób w latach 2008-2012).

W okresie 2009-2013 (sem. letni 2008/209 – sem. zimowy 2013/2014) w naukowych stażach zagranicznych (USA, Francja, Wielka Brytania) uczestniczyło trzech nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku *ekonomia*. Doświadczenia zdobyte w trakcie odbywania staży zostały potem wykorzystane w procesie dydaktycznym w zakresie prowadzenia zajęć w języku angielskim (ze studentami polskimi i zagranicznymi) oraz w zakresie wzbogacenia treści nauczania przedmiotów prowadzonych przez tych nauczycieli na kierunku *ekonomia*.

Studenci obecni na spotkaniu z zespołem oceniającym wyrazili opinię, iż co do zasady nie są zaangażowani w badania naukowe prowadzone przez pracowników naukowo - dydaktycznych Wydziału. Studenci nie potrafili podać przykładów ewentualnego udziału w badaniach polegających na współautorstwie publikacji naukowych lub artykułów w czasopiśmie, stwierdzili również, iż nie znają sytuacji, aby studenci byli zapraszani do takich przedsięwzięć. Uczelnia nie przedstawiła wykazu publikacji naukowych lub spisu badań, w których brali udział studenci jako współautorzy wraz z pracownikami naukowo-dydaktycznymi, co ocenia się negatywnie. Niemniej jednak podkreślić należy, iż brak udziału studentów w publikacjach naukowych lub pojedyncze przypadki takiego udziału nie oznaczają braku innego ich włączenia w aktywność naukową i popularno-naukową prowadzoną przez pracowników Wydziału. Studenci w rozmowie z zespołem oceniającym podali przykład włączenia studentów w badania prowadzone w ramach Uczelni Kieleckich nad przedsiębiorczością wśród studentów. Studenci uczestniczyli w tych badaniach jako pomoc w analizie danych oraz jako podmioty badań, co ocenia się pozytywnie. Mimo braku pełnego zaangażowania studentów w badania prowadzone w ramach ocenianego kierunku studenci w rozmowie z zespołem oceniającym wyrazili swoje zainteresowanie udziałem w tego typu przedsięwzięciach. Włączenie studentów w wymieniony powyżej rodzaj badań

wymaga poprawy. Niemniej jednak jednym z przejawów działalności naukowej na ocenianym kierunku jest działalność studentów w kołach naukowych działających na Wydziale. W tym aspekcie udział studentów jest znaczący i dobrze udokumentowany, co ocenia się pozytywnie. Na ocenianym kierunku funkcjonuje sześć kół naukowych według wykazu przedstawionego przez Wydział. Oceniana jednostka jak i cała Uczelnia przestrzegają art. 205 ust. 1 Ustawy w zakresie prowadzenia rejestru organizacji studenckich w tym kół naukowych. Koła naukowe posiadają swoich opiekunów. Koła naukowe prowadzą urozmaiconą działalność konferencyjną i projektową, współpracując z innymi ośrodkami akademickimi i instytucjami nauki. Koła naukowe spotykają się z odpowiednim wsparciem ze strony Władz Wydziału, posiadając odpowiednią siedzibę i środki na działalność rozdzielane w równym stopniu na wszystkie koła naukowe, co ocenia się pozytywnie. Na ocenę pozytywną zasługuje inicjatywa Dziekana Wydziału zmierzająca do pozyskania dodatkowych funduszy z środków Unii Europejskiej na działalność kół naukowych w połączeniu z korzyściami płynącymi z ich działalności i uzyskanych w jej wyniku patentów dla regionu Świętokrzyskiego w ramach projektu „Rozwój Kół Naukowych uczelni technicznych szansą na wzrost potencjału naukowego i gospodarczego woj. Świętokrzyskiego”. Ważniejszymi inicjatywami podejmowanymi przez koło naukowe jest udział w licznych konferencjach naukowych oraz publikacje pokonferencyjne. Działalność studentów w kołach naukowych ocenia się pozytywnie.

Na kierunku *ekonomia* WZiMK nie była dotąd przeprowadzana ocena programowa.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego - ocena: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

Zakres i tematyka badań prowadzonych przez pracowników z różnych Katedr WZiMK realizujących zajęcia na ocenianym kierunku w pełni wpisuje się realizowany proces dydaktyczny na kierunku *ekonomia*. Jest to szczególnie widoczne w prowadzonych wykładach do wyboru i tematyce prac dyplomowych,

Wydział prowadzi badania naukowe, znaczna ich część ma wpływ na realizowany proces kształcenia zwłaszcza w odniesieniu do wykładów do wyboru i tematyki prac dyplomowych. Udział studentów w badaniach naukowych nie jest znaczący ale wyniki ich badań są publikowane. Współpraca naukowa i badawcza z uczelniami i instytucjami zagranicznymi, w tym realizowana w programie ERASMUS ma istotny wpływ na umiędzynarodowienie procesu kształcenia w językach obcych.

Kryterium 7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

7.1).

Zasady rekrutacji na kierunek *Ekonomia* w roku akademickim 2013/2014 reguluje Uchwała Nr 322/12 Senatu Politechniki Świętokrzyskiej z dnia 30 maja 2012 r.

Rekrutacja na studia **stacjonarne I stopnia** na kierunek *ekonomia* jest prowadzona na podstawie konkursu świadectw dojrzałości. Kryterium przyjęcia na studia stanowi łączna liczba punktów uzyskana przez kandydata w postępowaniu kwalifikacyjnym. Warunkiem przyjęcia na studia **niestacjonarne I stopnia** jest złożenie wymaganych dokumentów. Kandydaci są przyjmowani na podstawie wymaganych dokumentów, aż do wyczerpania limitu miejsc. W przypadku, gdy liczba osób zgłoszonych jest większa niż ustalony limit, rekrutacja jest przeprowadzana na podstawie konkursu świadectw dojrzałości. Oferta

edukacyjna jest kierowana do absolwentów szkół ponadgimnazjalnych wykazujących predyspozycje i zainteresowania przedmiotami ekonomicznymi.

Rekrutacja na **studia II stopnia** na kierunku *ekonomia* jest przeprowadzana na podstawie konkursu ocen wpisanych do dyplomu studiów I stopnia. Gdy liczba kandydatów nie przekracza limitu miejsc, rekrutację przeprowadza się na podstawie wymaganych dokumentów. O przyjęcie na studia II stopnia mogą ubiegać się absolwenci studiów I stopnia kierunku *Ekonomia* lub pokrewnego, albo absolwenci studiów drugiego stopnia i jednolitych magisterskich kierunków pokrewnych. Zespół oceniający uważa iż warto rozważyć wprowadzenie do zasad rekrutacji studiów II stopnia warunki rekrutacji np. poprzez określenie efektów kształcenia osiągniętych na studiach I stopnia niezbędnych do podjęcia studiów II stopnia dla studentów, którzy studiowali kierunki pokrewne.

W uchwale ujęte są warunki dla studentów obcokrajowców. Zasady rekrutacji nie zawierają regulacji dyskryminujących określoną grupę kandydatów. Liczba przyjmowanych kandydatów zarówno na studiach I jak II stopnia jest dostosowana do potencjału kadrowego. Warto zaznaczyć że w roku akademickim 2013/2014 nie uruchomiono studiów niestacjonarnych na poziomie studiów I stopnia z uwagi na zbyt małą liczbę kandydatów

7.2).

Na ocenianym kierunku nie stworzono jednolitego systemu oceniania osiągnięć studentów. O zasadach oceniania i wymaganiach egzaminacyjnych decyduje każdy z prowadzących daną formę zajęciową. System oceniania jest znany studentom i przedstawiany na pierwszych zajęciach każdego z kursów przez jego prowadzącego, co potwierdzają studenci obecni na spotkaniu z zespołem oceniającym. Co więcej raz ustalone zasady pozostają niezmiennie, chyba, że zostają zmodyfikowane w porozumieniu ze studentami, co ocenia się pozytywnie. Studenci mogą również zapoznać się ze skalą ocen oraz ogólnymi zasadami uzyskiwania zaliczeń egzaminów i lat studiów za pośrednictwem regulaminu studiów, który dostępny jest w Internecie. Studenci obecni na spotkaniu z zespołem oceniającym uznali system oceny ich osiągnięć za przejrzysty i sprawiedliwy, czują się doinformowani. Studenci mają prawo wglądu do pisemnych prac egzaminacyjnych na dyżurach, w szczególności osoby, które uzyskały ocenę niedostateczną, jak również mają możliwość poprawiania niezadowolających wyników w nauce oraz przystąpienia do egzaminu poprawkowego, które do prawa znane są studentom z regulaminu studiów i strony internetowej, co ocenia się pozytywnie.

System oceny osiągnięć jest zorientowany na proces uczenia się poprzez określenie nakładu pracy studenta dla poszczególnych przedmiotów, który został określony w sylabusach. Na ogół struktura nakładu pracy studenta jest określona prawidłowo. Ogólna Liczba punktów jaką student otrzymuje za poszczególne przedmioty odpowiada w zasadzie ich wymiarowi godzinowemu. W bilansie czasu studenta uwzględnia się odpowiednio pracę własną, zajęcia zorganizowane, konsultacje, egzaminy.

7.3).

Podczas wizytacji zespół oceniający odbył rozmowę z osobami odpowiedzialnymi za koordynowanie działań związanych z międzynarodową i krajową mobilnością studentów. Osoby takie działają na stopniu Wydziału. Oceniana jednostka uczestniczy przede wszystkim w programie wymiany międzynarodowej LLP Erasmus, jak również bierze udział w wymianach poza wskazanym programem, szczególnie opartych na umowach bilateralnych. Na podstawie dostarczonych danych przez ocenianą jednostkę z roku na rok obserwuje się stałe zainteresowanie studentów wyjazdami w ramach programu Erasmus z tendencją

wzrostową. Skala wyjazdów studentów na wymiany międzynarodowe jest wystarczająca i osiąga rocznie próg około 5 osób, co ocenia się pozytywnie. Wydział cieszy się też stałym zainteresowaniem studentów zagranicznych przyjeżdżających na studia, co ocenia się pozytywnie. Na Wydziale, na którym prowadzony jest oceniany kierunek aktywnie promuje się mobilność studencką w szczególności międzynarodową wykorzystując do tego stronę internetową Wydziału oraz odpowiednią podstronę Uczelni poświęconą programowi LLP ERASMUS, na której pojawiają się aktualne informacje związane z mobilnością studentów, dyżury Wydziałowego koordynatora ds. programu ERASMUS, na których udzielana jest studentom pomoc, oraz różnego rodzaju materiały poligraficzne, takie jak plakaty czy ulotki. Ważnym źródłem informacji na temat możliwości wyjazdów są zdaniem studentów spotkania informacyjne z osobami zajmującymi się programem Erasmus, na których studenci informowani są wyczerpująco o zasadach funkcjonowania programu na Uczelni. Uczelnia organizuje ponadto „akcje korytarzowe” na których promuje się program ERASMUS za pomocą wyświetlanych na ścianach materiałów promujących wyjazdy międzynarodowe, co więcej organizuje się spotkania z osobami powracającymi z wymiany międzynarodowej oraz informuje studentów o możliwości wyjazdu na studia za granicą na wykładach. Wszystkie wyżej wskazane działania promocyjne należy ocenić jednoznacznie pozytywnie. W opinii studentów programy wymiany i podpisane przez Wydział umowy w tym zakresie dostosowane są do specyfiki studiów oraz ich oczekiwań. Studenci wyrazili opinię, iż dostęp do informacji na temat programów wymiany jest na bardzo dobrym poziomie. Studenci wysoko ocenili kompetencje osób zajmujących się programem wymiany Erasmus twierdząc, iż są to osoby pomocne i komunikatywne. Nabór do programu LLP Erasmus prowadzony jest przez specjalną komisję rekrutacyjną na stopniu Uczelni w skład której wchodzi wydziałowi koordynatorzy programu i koordynator Uczelniany. W składzie komisji nie ma przedstawiciela studentów, co ocenia się negatywnie. Czynnikiem branym pod uwagę przy kwalifikacji do wyjazdu w ramach programu Erasmus są kompetencje językowe kandydatów, średnia ocen oraz zainteresowania studenta poza Uczelnią. Kryteria rekrutacji są znane w środowisku studenckim dzięki bardzo dobrej polityce informacyjnej prowadzonej na Wydziale. Zdaniem studentów są one jasne, sprawiedliwe i transparentne, co należy potwierdzić i ocenić pozytywnie. Studenci podczas spotkania z zespołem oceniającym na pytanie dotyczące uznawalności osiągnięć wyrazili pochlebne opinie we wskazanym temacie oraz nie zgłosili problemów z nim związanych. Na ocenianym kierunku kursy mające stanowić podstawę zaliczenia semestru lub roku studiów w macierzystej uczelni są sprawdzane pod kątem ich uznawalności przed wyjazdem studenta. Student już na etapie przygotowań do wyjazdu ma wiedzę na temat, jakie kursy zostaną mu zaliczone. Na straży uznawalności stoi koordynator programu ERASMUS, który zajmuje się ustaleniem learning agreement przed wyjazdem studenta oraz pilotuje losy studentów po powrocie, co zasługuje na pozytywną notę. Oceniana jednostka respektuje zasadę uznawalności osiągnięć i nie stwarza w tym zakresie sytuacji utrudniających realne wykorzystanie możliwości mobilności międzynarodowej studentów, co zasługuje na pozytywną ocenę.

Wpływ współpracy międzynarodowej prowadzonej przez Wydział na możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia uwidocznił się w wymianie zagranicznej w ramach jednosemestralnych studiów w krajach Unii Europejskiej (Portugalia, Hiszpania, Niemcy), w której uczestniczyło 20 studentów z kierunku *ekonomia*. Wydział przyjął qw ramach tej współpracy 38 studentów z Portugalii, Hiszpanii, Łotwy i Turcji, w tym 26 osób, które studiowały przedmioty na kierunku *ekonomia*. Wymiana ta pozwoliła studentom na porównanie zakresu kształcenia sposobu weryfikacji efektów kształcenia w kraju macierzystym i krajach wymiany.

7.4).

Studenci mają publiczny dostęp do aktualnych informacji związanych z organizacją i procedurami toku studiów, informacji o programach kształcenia oraz zakładanych efektach kształcenia. Wszelkie informacje i aktualności publikowane są na stronie internetowej Wydziału, stronie samorządu studenckiego oraz w postaci ogłoszeń na tablicach informacyjnych. Ważnym elementem systemu informacyjnego na ocenianym kierunku są informacje ustne przekazywane studentom przez pracowników dziekanatu. Studenci pozytywnie oceniają funkcjonowanie stron internetowych ocenianej jednostki. Wskazany stan rzeczy należy ocenić pozytywnie. Ważnym źródłem informacji dla studentów o ich sytuacji w toku studiów jest również system USOS, gdzie studenci mogą sprawdzić swoje wyniki z zaliczeń i egzaminów, zapisać się na przedmioty do wyboru oraz wybrać odpowiednią specjalizację, jak również sprawdzić wiele innych istotnych z ich punktu widzenia informacji, co ocenia się pozytywnie.

Studenci mają możliwości zapoznawania się z treścią sylabusów poszczególnych przedmiotów w celu wspierania procesu uczenia się, ponieważ są one konsekwentnie publikowane na dostępnych kanałach informacyjnych, co ocenia się pozytywnie. Studenci wyrazili pozytywne opinie na temat dostępnych kart przedmiotów uznając je za wyjątkowo pomoce w ramach procesu kształcenia, w szczególności w trakcie przygotowywania się do egzaminów końcowych z poszczególnych przedmiotów.

Plany zajęć zapewniają w pełni warunki do efektywnego kształcenia i nauki oraz osiągnięcia zakładanych celów i efektów kształcenia, co ocenia się pozytywnie. Zespół oceniający nie zanotował dużych dysproporcji w planach zajęć studentów, dużych przerw pomiędzy zajęciami, czy nakładania się na siebie istotnych obowiązkowych zajęć etc. Plany zajęć wraz z nazwiskami prowadzących zajęcia są publikowane przed rozpoczęciem semestru, co potwierdzają studenci. Niemniej jednak należy wskazać, iż studenci niestacjonarni obecni na spotkaniu z zespołem oceniającym wyrazili opinię, iż ich zdaniem ich plany zajęć są zdecydowanie zbyt intensywne, a zajęcia często trwają od rana do wieczora, co jednak zespół oceniający uznaje za specyfikę studiów niestacjonarnych odbywających się w weekendy. Natomiast zespół oceniający zwraca uwagę na konieczność organizacji zajęć unikającej nadmiernej koncentracji z jednego przedmiotu i jednym prowadzącym.

Studenci ocenianego kierunku mają możliwość korzystania z osobistych konsultacji z pracownikami naukowo-dydaktycznymi. Dyżury odbywają się zgodnie z planem, który jest ogólnodostępny i znany studentom. Informacje o godzinach konsultacji umieszczane są na stronie internetowej Wydziału oraz podawane przez prowadzących na zajęciach. W razie odwołania konsultacji informacje o tym są podawane w sposób zwyczajowy z odpowiednim wyprzedzeniem, co ocenia się pozytywnie. Na uwagę zasługuje dostosowanie miejsca i czasu odbywania dyżurów szczególnie do potrzeb studentów studiów niestacjonarnych. Dyżury pracowników Wydziału odbywają się w odpowiednim wymiarze godzin w tygodniu oraz w weekendy. Studenci mają sposobność umawiania się z prowadzącymi również poza godzinami konsultacji, co jest częstą i chwaloną przez studentów praktyką. Kontakt z prowadzącymi różne formy zajęciowe ułatwiony jest również za sprawą wykorzystywania do tego celu poczty elektronicznej. Władze wydziału w tym osoby odpowiedzialne na sprawy studentów odbywają regularne określone z góry dyżury, o których studenci wiedzą i chętnie z nich korzystają. Na uwagę zasługuje dostosowanie miejsca i czasu odbywania dyżurów do planów studentów. Dyżury Władz wydziału odbywają się w odpowiednim wymiarze godzin, co ocenia się pozytywnie.

W ocenianej jednostce studenci uzyskują odpowiednie wsparcie w trakcie procesu dyplomowania oraz posiadają niezbędną pomoc od pracowników naukowych w tym zakresie, co potwierdzają w rozmowie z zespołem oceniającym. Należy podkreślić, iż studia I stopnia

na kierunku ekonomia kończą się egzaminem dyplomowym, natomiast studia II stopnia – egzaminem dyplomowym wraz z obroną pracy dyplomowej. W przypadku egzaminu zestawy pytań egzaminacyjnych obowiązujących dla kierunku i poszczególnych specjalnościach studiów podawane są z odpowiednim wyprzedzeniem przez Dziekana Wydziału, co ocenia się pozytywnie. Studenci mają swobodę w wyborze tematów prac dyplomowych oraz projektów dyplomowych, korzystając przy tym z podpowiedzi swoich nauczycieli lub tworząc własne tematy, co ocenia się pozytywnie. Wybór tematów projektów dyplomowych i przypisanie studentów do grup projektowych następuje w semestrze poprzedzającym semestr końcowy studiów I stopnia, tematów prac magisterskich – na rok przed przewidywanym terminem ukończenia studiów, co ocenia się pozytywnie. Podkreślenia wymaga fakt, iż na ocenianym kierunku organizuje się spotkania ze studentami, gdzie prezentuje się zasady dyplomowania oraz pisania prac dyplomowych, co więcej na wskazanych spotkaniach studenci mogą zadawać szereg pytań ułatwiających im wybór konkretnych promotorów co sprzyja indywidualizacji kształcenia. Studenci zapisują się do poszczególnych grup projektowych oraz na poszczególne seminaria metodą - kto pierwszy ten lepszy. Przyjęte rozwiązanie studenci oceniają pozytywnie i nie notuje się negatywnych uwag z tym związanych. Studenci pozytywnie oceniają zasady dyplomowania przyjęte na ocenianym kierunku uznając je za dostosowane do specyfiki studiowanego przez nich kierunku oraz sprawdzające wszystkie zdobywane efekty kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

Studenci mają możliwość korzystania z bazy dydaktycznej ocenianego kierunku poza godzinami zajęć, co dotyczy zarówno sal dydaktycznych jak i sal wyposażonych w specjalistyczny sprzęt w tym komputerowy, co zasługuje na pozytywną ocenę.

Na jednoznacznie pozytywną ocenę zasługuje praktyka powoływania na ocenianym kierunku opiekunów grup studenckich. Opiekuna powołuje Dziekan spośród nauczycieli akademickich na okres roku w porozumieniu z samorządem studenckim działającym na Wydziale. Osoba taka odpowiedzialna jest na ocenianym kierunku za organizowanie spotkań ze studentami określonej grupy w celu zbierania informacji i opinii o procesie dydaktycznym oraz omawianiu bieżących problemów studenckich. Studenci obecni na spotkaniu z zespołem oceniającym bardzo chwalą instytucję opiekuna grupy, uznając osoby pełniące te funkcje za bardzo pomocne i godne zaufania środowiska studenckiego.

W zakresie wsparcia materialnego uczelnia posiada kompletny system pomocy materialnej dla studentów. Przyznawanie świadczeń pomocy materialnej i współpraca w tym zakresie z przedstawicielami studentów odbywa się w pełni zgodnie z obowiązującymi przepisami Ustawy. Uczelnia spełnia wymagania zawarte w art. 174 ust. 2 i art. 179 ust. 2 Ustawy. Zachowane są właściwe proporcje w podziale środków, których wymaga art. 174 ust. 4 Ustawy. System pomocy materialnej oferowany studentom działa bez większych zastrzeżeń jest racjonalny i przejrzysty. Nie notuje się opinii studentów o opóźnieniach w wypłacie świadczeń dla studentów wizytowanego kierunku, co ocenia się pozytywnie. Świadczenia wypłacane są regularnie, co miesiąc. Godna pozytywnej oceny jest wyjątkowa przejrzystości przepisów związanych z przyznawaniem pomocy materialnej dla studentów, sposób przygotowania dokumentów oraz korzystności przyjętych rozwiązań dla studentów. Regulamin pomocy materialnej dla studentów Politechniki Świętokrzyskiej jest zgodny z Ustawą oraz został wprowadzony z poszanowaniem zasady zawartej w art. 186 ust. 1 Ustawy, co potwierdzone zostało akceptacją treści odpowiedniego uczelnianego organu samorządu studenckiego. W postępowaniu dotyczącym przyznawania pomocy materialnej stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu Postępowania Administracyjnego w odniesieniu do wydawania decyzji administracyjnych, co ocenia się pozytywnie.

W Uczelni funkcjonuje dwustopniowy model decyzyjny związany z przyznawaniem pomocy materialnej dla studentów. Organy przyznające pomoc materialną funkcjonują na

stopniu Wydziału oraz na stopniu Uczelni. W Uczelni działa Odwoławcza Komisja Stypendialna, na Wydziale Wydziałowa Komisja Stypendialna, które wyposażono na wniosek odpowiednich organów samorządu studenckiego w uprawnienia do przyznawania świadczeń pomocy materialnej w imieniu właściwych organów Uczelni i Wydziału. Spełniona jest zasada, iż większość składu komisji, o których wspomniano wyżej stanowią studenci, o czym mowa w art. 177 ust. 3 Ustawy. Komisje działają zgodnie z przepisami Ustawy na podstawie czytelnych i powszechnie znanych procedur ogłaszanych na stronach internetowych Uczelni, samorządu studenckiego i obwieszczeniach w gablotach. Przewodniczącym Komisji Stypendialnej jest pracownik naukowy, co należy ocenić pozytywnie w sytuacji akceptowania takiego stanu rzeczy przez większość członków komisji stypendialnej. Notuje się niezwykle duży i pozytywny udział samorządu studenckiego w sprawach socjalnych studentów i w działaniach związanych z przyznawaniem pomocy materialnej, co ocenić należy bardzo pozytywnie. Wiele inicjatyw, co do funkcjonowania systemu pochodzi od przedstawicieli studentów, co ocenia się pozytywnie. Studenci wyrażają zadowolenie i poparcie dla formy i procedur działania systemu przyznawania pomocy materialnej i uważają ten system za wydajny i sprawiedliwy. Studenci pozytywnie oceniają wysokość stypendiów oferowanych przez ocenianą jednostkę. Pozytywnie ocenia się również politykę informacyjną związaną z zasadami przyznawania pomocy materialnej oraz powszechny dostęp do wzorów druków wymaganych przy staraniu się o pomoc materialną.

Wydział nie przedstawił informacji na temat posiadania dodatkowych, własnych funduszy stypendialnych lub innych mechanizmów motywujących studentów do osiągania lepszych wyników w nauce, poza stypendiami wypłacanymi z Funduszu Pomocy Materialnej.

Uczelnia prowadzi czytelną i przejrzystą politykę naliczania i pobierania opłat za świadczone usługi edukacyjne, która nie budzi zastrzeżeń. Wewnętrzne akty prawne regulujące tę materię tj. Uchwała nr 59/13 Senatu PŚk z dnia 24 kwietnia 2013 roku w sprawie określenia zasad pobierania opłat za świadczone usługi edukacyjne oraz warunków i trybu zwalniania z tych opłat studentów, Zarządzenia nr 41 i 42/13 Rektora PŚw z dnia 27 maja 2013 roku w sprawie opłat za zajęcia dydaktyczne na studiach niestacjonarnych/stacjonarnych w roku akademickim 2013/2014 są przykładami czytelności tworzenia wewnętrznych aktów prawnych. Zespół oceniający nie zanotował wątpliwości w zakresie pobieranych opłat, jak również w zakresie zgodności przepisów wewnętrznych z przepisami powszechnie obowiązującymi, co ocenia się jednoznacznie pozytywnie. Studenci bardzo pozytywnie oceniają politykę pobierania opłat przez Uczelnię.

Obsługa administracyjna Wydziału jest postrzegana przez studentów pozytywnie. Godziny obsługi dziekanatu są zadowalające dla studentów stacjonarnych. Niemniej studenci niestacjonarni uznali, iż godziny pracy dziekanatu w weekendy zjazdowe są niewystarczające, co wymaga poprawy. Terminy i zasady obsługi administracyjnej są znane studentom. Studenci uważają co do zasady osoby pracujące w komórkach zajmujących się ich obsługą za miłe, pomocne oraz kompetentne. Studenci z przyjemnością i chętnie korzystają z rad i pomocy pracowników administracyjnych wydziału.

W Politechnice Świętokrzyskiej funkcjonuje samorząd studencki działający przez swoje organy na podstawie uchwalonego przez nie Regulaminu. Samorząd działa na stopniu Uczelni i Wydziałów. W trakcie przeprowadzanej wizytacji odbyło się jedno spotkanie z przedstawicielami samorządu studenckiego, na którym to uzyskano poniższe informacje, a następnie zweryfikowano je w oparciu o dostarczone dokumenty, jak również inne odbyte rozmowy. Wydział spełnia wymagania Ustawy z art. 67 ust. 4 co do odpowiedniego minimalnego udziału przedstawicieli studentów w Radzie Wydziału Zarządzania i Modelowania Komputerowego, co należy ocenić jednoznacznie pozytywnie. Uczelnia zapewnia na potrzeby działalności ustawowej i regulaminowej samorządu studenckiego

niezbędną bazę lokalową wyposażoną w sprzęt biurowy, telefon stacjonarny i inne środki trwale potrzebne do prawidłowego funkcjonowania, co potwierdzają członkowie samorządu studenckiego w rozmowie z zespołem oceniającym i co zasługuje na ocenę pozytywną. Tym samym stwierdzić należy, iż Uczelnia spełnia wymóg ustawowych z art. 202 ust. 8. Władze Uczelni zapewniają niezbędne środki finansowe na działalność ustawową i regulaminową samorządu studenckiego w postaci budżetu, co ocenia się pozytywnie. Władze Wydziału wspierają finansowo i instytucjonalnie ruch studencki stymulując również z samorządem studenckim powstawanie nowych organizacji studenckich, co ocenia się pozytywnie. Współpraca pomiędzy władzami Wydziału, a organami samorządu studenckiego jest na bardzo dobrym poziomie i charakteryzuje się relacją rzeczywistego partnerstwa. Kontakty charakteryzują się wzajemną życzliwością i w razie potrzeby rozwiązywaniem palących problemów, a udział przedstawicieli studentów w sprawach dotyczących Wydziału i współdecydowanie w tym zakresie jest na zadowalającym poziomie. Przedstawiciele studentów mają możliwość wypowiedzania się w najważniejszych dla studentów sprawach, a ich opinie są uwzględniane przez Władze Wydziału, ponadto przedstawiciele studentów pozostają w stałym kontakcie z władzami Wydziału i pracownikami administracji, są zapraszani na spotkania i konsultowani w wielu kwestiach związanych z kształceniem np. liczby punktów ECTS, zmian związanych z KRK itd. Pozytywnie ocenia się tradycję organizowania stałych spotkań z Dziekanem Wydziału przedstawicieli studentów co pół roku, co nie uniemożliwia przeprowadzania konsultacji na bieżąco. Przedstawiciele studentów czują się wspierani w swojej codziennej działalności, władze Wydziału dbają o komfort pracy samorządu poprzez zakup nowego sprzętu elektronicznego do obsługi świadczeń pomocy materialnej, wyposażenia siedziby etc. Przedstawiciele studentów nie doświadczają trudności w toku studiów związanych z nieobecnościami na zajęciach w czasie, kiedy poświęcają się zadaniom samorządu studenckiego np. przebywając na posiedzeniach Rad Wydziału i innych ciał. Wszystkie nieobecności są usprawiedliwiane, co ocenia się pozytywnie. Samorząd studencki działa bardzo aktywnie na polu kultury studenckiej i animowania aktywności społeczności studenckiej Wydziału. Jest organizatorem wielu projektów takich jak np.: Juwenalia. Samorząd jest zaangażowany w sprawy systemowe związane z przyznawaniem stypendiów i kreowanie zasad dotyczących ankiet oceny zajęć przez studentów, jak również bierze udział w powoływaniu opiekunów grup, opiniuje różnego rodzaju akty prawne w tym program rozwoju Wydziału. Wskazaną aktywność zespół oceniający ocenia bardzo pozytywnie.

Na Wydziale, w ramach którego prowadzi się oceniany kierunek nie przyjęto systemowych regulacji określających procedurę rozstrzygania skarg i rozpatrywania wniosków zgłaszanych przez studentów. Główna odpowiedzialność w tym zakresie spoczywa na kierowniku podstawowej jednostki organizacyjnej, który zobowiązany jest za rozpatrywania wniosków oraz spraw, odwołania od jego decyzji rozpatruje Rektor. Wskazany zwyczajowy proces nie znalazł jednak odzwierciedlenia w żadnym dokumencie wewnętrznym, który mógłby być udostępniony studentom i tym samym nie posiada przymiotu rozwiązania systemowego. Rozwiązanie takie nie jest również opatrzone odpowiednimi narzędziami zabezpieczającymi podmioty biorące udział we wskazanych sprawach, a schemat postępowania nie jest dostosowany do charakteru spraw, jakimi są skargi i sytuacje konfliktowe oraz w ocenie zespołu wizytującego nie są prawidłowe pod tym względem. Przyjęte rozwiązania i tok postępowania jest analogiczny do rozpatrywanych przez kierownika podstawowej jednostki organizacyjnej spraw w indywidualnych sprawach studentów, od których przysługuje studentom odwołanie do Rektora Uczelni. Niemniej różnica pomiędzy indywidualnymi sprawami studentów (na przykład dotyczącymi skreślenia z listy studentów, przyznania bądź nie świadczeń pomocy materialnej itd.), a skargami i sytuacjami konfliktowymi, które są często udziałem wielu podmiotów o sprzecznych

interesach jest oczywista. Kolejnym elementem służącym do gromadzenia informacji i rozpatrywania ewentualnych skarg i wniosków studentów są wspomniane powyżej spotkania z opiekunami poszczególnych grup studenckich. Ze spotkań sporządza się odpowiednie notatki na specjalnych wzorach formularzy przedstawionych do wglądu zespołu oceniającego, notatki przekazywane są właściwemu prodziekanowi Wydziału, który może podjąć odpowiednie działania zapobiegające powstawaniu sytuacji konfliktowych. W rozmowie z Prodziekanem Wydziału zespół oceniający uzyskał informacje, iż ten niejednokrotnie reaguje na zgłaszane w taki sposób skargi studentów, co potwierdzają przedstawiciele studentów. Wskazane narzędzie w postaci spotkań i sporządzania z nich notatek uznaje się za skuteczną metodę zgłaszania skarg i sytuacji konfliktowych i uznaje za początek systemowych rozwiązań mających niwelować te sytuacje. Zaleca się uzupełnienie istniejących narzędzi o dodatkowe mechanizmy oraz przeobrażenie ich w miarę możliwości w spójny system rozpatrywania skarg i wniosków.

7.5).

Była to pierwsza ocena

Ocena końcowa 7kryterium ogólnego - ocena: w pełni,

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

7.1) Zasady i procedury rekrutacji studentów na studia I i II stopnia są przejrzyste i uwzględniają zasadę równych szans

7.2) System oceny osiągnięć studenta jest wystandaryzowany i w opinii studentów obiektywny, przejrzysty oraz zorientowany na proces uczenia się. Analiza dokumentów i spotkania ze studentami potwierdzają opinie studentów.

7.3) Program kształcenia, jego struktura organizacyjna, współpraca międzynarodowa Wydziału system ECTS sprzyja mobilności międzynarodowej i krajowej studentów.

7.4) System pomocy materialnej, dydaktycznej, naukowej sprzyja wszechstronnemu rozwojowi studentów i osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia

Kryterium 8. Stosowanie na ocenianym kierunku studiów wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia zorientowanego na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia

8.1).

W Uczelni wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia został ustalony i zatwierdzony w Uchwale Senatu Nr 69/04 z dnia 30 czerwca 2004 r. w sprawie przyjęcia „Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Politechnice Świętokrzyskiej”, uaktualniona Uchwałą Senatu nr 84/2013 z dnia 23 października 2013 r. w sprawie przyjęcia „Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Politechnice Świętokrzyskiej”.

Na podstawie dokumentów przedstawionych w czasie wizytacji stwierdzono, iż na posiedzeniach Senatu była omawiana problematyka związana z elementami systemu jakości kształcenia.

Budowanie kultury jakości na Politechnice Świętokrzyskiej ma długoletnią tradycję. Już w roku 2003 Senat zatwierdził Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia

(WSZJK) Uchwałą Nr 69/04 z dnia 30 czerwca 2004 r. w sprawie przyjęcia „Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Politechnice Świętokrzyskiej”. Analiza systemu dowodzi, że w sposób prawidłowy regulował on podstawowe działania zmierzające do zapewnienia wysokiej jakości kształcenia oraz jego monitorowania i doskonalenia.

Obecnie obowiązuje uaktualniona wersja WSZJK zatwierdzona Uchwałą Senatu nr 84/2013 z dnia 23 października 2013 r. w sprawie przyjęcia „Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Politechnice Świętokrzyskiej”. Załącznikiem do tej Uchwały jest tekst Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Politechnice Świętokrzyskiej..

Jego struktura obejmuje:

- preambułę, określającą kontekst wewnętrzny i zewnętrzny dla zapewnienia wysokiej jakości kształcenia, nawiązanie do interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych oraz odwołanie się do misji Uczelni,
- część I, czyli założenia ogólne Systemu, obejmującą cele systemu, jego merytoryczną zawartość (tworzą ją uczelniane Standardy Zapewnienia Jakości Kształcenia oraz procedury zapewnienia jakości kształcenia), jednostki organizacyjne powołane dla realizacji jego celów,
- część II, obejmująca opis Uczelnianych Standardów Zapewnienia jakości Kształcenia,
- część III, na którą składa się charakterystyka warunków realizacji Standardów Uczelnianych,
- część IV - postanowienia końcowe, obejmujące opis podstawowych procedur, jako elementów systemu. Procedury te dotyczą:
 - Monitorowania i doskonalenia procesu realizacji standardów akademickich,
 - Monitorowania i oceny procesu nauczania,
 - Monitorowania i oceny jakości prowadzenia zajęć dydaktycznych,
 - Monitorowania i oceny warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych,
 - Oceny warunków studiowania,
 - Oceny dostępności do informacji o ofercie, zasadach i warunkach kształcenia.

Analiza i ocena treści załącznika do Uchwały Senatu nr 84/2013 wskazuje, że Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Politechnice Świętokrzyskiej jest sformalizowany. Posiada jednoznacznie określony aspekt funkcjonalny (zadania), czynnościowy (procedury), strukturalny (jednostki organizacyjne) oraz instrumentalny (metody realizacji zadań). Konieczne jest jednak zaktualizowanie systemu poprzez uzupełnienie jego składników (zadań, procedur i metod) oraz uspołnienie całości.

Na podstawie dokumentów przedstawionych w czasie wizytacji stwierdzono, iż na posiedzeniach Senatu była omawiana problematyka związana z elementami systemu jakości kształcenia. Problemy te były również przedmiotem analiz i ocen na posiedzeniach Rad Wydziału.

Senat Uchwałą nr 331/12 z dnia 20.06.2012r., powołał Uczelniany Zespół ds. Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Politechnice Świętokrzyskiej. Imienny wykaz członków Zespołu podano w zał. nr 32 tej Uchwały.

Władze Politechniki spełniły, zatem podstawowe warunki dla sprawnego funkcjonowania Systemu.

Rada Wydziału Zarządzania i Modelowania Komputerowego, swą Uchwałą nr 10/12 z dnia 12 grudnia 2012 roku, powołała członków Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia na kadencję 2012 – 2016. Zadania Komisji obejmują monitorowanie i doskonalenie procesu realizacji standardów akademickich, monitorowanie i ocena procesu nauczania, monitorowanie i ocena jakości prowadzenia zajęć dydaktycznych, monitorowanie i ocena warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych.

Dla ich wypełnienia Komisja realizuje procedury, spójne z procedurami określonymi w IV części, przywołanego wyżej, Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia.

W najbliższym czasie wdrożona w życie zostanie kolejna procedura dotycząca monitorowania i doskonalenia procesu realizacji standardów akademickich, której projekt do wglądu przedłożono Zespołowi Oceniającemu PKA.

Niezależnie od działań podejmowanych przez Wydziałową Komisję ds. Jakości Kształcenia takie przedsięwzięcia projakościowe były realizowane w toku bieżącej działalności Wydziału. Prowadzili je Dziekan Wydziału i Kolegium Dziekańskie, Pełnomocnik ds. Jakości Kształcenia oraz powołane przez Radę Wydziału - Rada Programowa i Rada Interesariuszy dla kierunku kształcenia „*ekonomia*”.

Wszystkie opisane powyżej przedsięwzięcia dobrze wpisują się w działania zmierzające do zapewnienia wysokiej jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów. Tworzą przejrzystą strukturę umożliwiającą sprawne zarządzanie procesem kształcenia. Stanowią jednocześnie właściwą podstawę dla doskonalenia efektów kształcenia i programu studiów.

Oceniając podjęte przez Wydział Zarządzania i Modelowania Komputerowego działania mające na celu budowanie wysokiej jakości kształcenia na kierunku „*ekonomia*” należy stwierdzić, że podejmowane są one systematycznie, cechuje je kompleksowość, dotyczą, bowiem większości zadań przypisanych tej jednostce w cytowanej wcześniej Uchwale Senatu. Ich rezultatem są analizy i oceny efektów kształcenia zmierzające do doskonalenia programu kształcenia na tym kierunku studiów.

Oceniając skuteczność systemu zapewnienia jakości kształcenia w zakresie analizy efektów kształcenia i mechanizmów służących monitorowaniu i doskonaleniu programu kształcenia, należy zauważyć, że krótki okres od wdrożenia Uchwały Senatu nr 84/2013 r., nie daje podstaw do jednoznacznych ocen. Trzeba zauważyć i podkreślić systematyczność i kompleksowość działań o sformalizowanym charakterze dotyczących budowania kultury jakości kształcenia na Wydziale Zarządzania i Modelowania Komputerowego. Istotnym wyzwaniem dla władz tej podstawowej jednostki organizacyjnej Politechniki będzie to tylko uczynienie z dotąd wykorzystywanych metod systemowego narzędzie analizy i oceny jakości kształcenia, ale także doprowadzenia do sytuacji, w której podejmowane będą przedsięwzięcia mające na celu doskonalenia słabych stron programu kształcenia.

Przedstawiony powyżej aspekt czynnościowy WSZJK, a w nim przyjęta Uchwałą Senatu Uczelni nr 84/2013 r., procedura *oceny dostępności do informacji o ofercie, zasadach i warunkach kształcenia* jest odpowiednią podstawą dla procesu upowszechniania informacji dotyczących wyników monitorowania jakości procesu kształcenia oraz uzyskiwanych przez studentów efektów kształcenia. Krótki okres od jej wprowadzenia nie daje podstaw do pełnej i wyczerpującej oceny.

Przywołując opinie studentów w tym zakresie, można zauważyć ze zakres, skala, formy oraz treści informacji, które są przekazywane studentom ocenić można jako satysfakcjonujące. Ich ocena stopnia upowszechniania informacji dotyczących procesu kształcenia oraz uzyskiwanych przez nich efektów kształcenia jest pozytywna.

8.2).

Udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w procesie zapewnienia jakości kształcenia jest zadowalający.

Podkreślić należy, że istotne problemy jakości kształcenia od początku formułowania koncepcji kształcenia były konsultowane z interesariuszami wewnętrznymi (studentami i

pracownikami Wydziału) oraz interesariuszami zewnętrznymi (przedstawicielami podmiotów gospodarczych i administracyjnych Regionu Świętokrzyskiego). Mieli oni znaczący wpływ na cały proces zapewnienia jakości kształcenia na kierunku „*ekonomia*”.

Obecnie wiodącą rolę w tym zakresie spełnia Rada Programowa dla kierunku „*ekonomia*”. Jej członkami są interesariusze wewnętrzni (pracownicy Wydziału z dużym doświadczeniem dydaktycznym oraz przedstawiciele studentów), oraz interesariusze zewnętrzni (przedstawiciele podmiotów otoczenia społeczno-gospodarczego). Wszyscy oni z dużą determinacją włączają się w różne działania zmierzające do podnoszenia i doskonalenia jakości kształcenia.

Należy również zauważyć, że studenci jako interesariusze wewnętrzni mają zapewniony udział w gremiach decyzyjnych, tj. Radzie Wydziału i Senacie. I tam również mogą wyrażać swoje opinie dotyczące zapewniania i rozwoju jakości kształcenia.

Podobnie ma się ocena interesariuszy zewnętrznych. Powołane przez Radę Wydziału Rady Interesariuszy dla kierunku „*ekonomia*”, co już wcześniej odnotowaliśmy, mająca na celu zacieśnienie współpracy Wydziału z otoczeniem zewnętrznym i doskonalenie jakości kształcenia w oparciu o opinie pracodawców, dopiero w nieodległej przyszłości, w okresie najbliższych miesięcy, przyniesie rezultaty swej działalności. Identyfikowane dotąd, a przedstawiane członkom Zespołu Oceniającego PKA informacje na temat wyników prac tej Rady są dalece obiecujące i dobrze rokują na przyszłość.

Studenci aktywnie włączali się w tworzeniu nowych programów kształcenia, w ramach procesu wdrażania Krajowych Ram Kwalifikacji. Potwierdza to zarówno relacja władz Wydziału jak i przedstawicieli samorządu.

Na poziomie Wydziału organem zajmującym się doskonaleniem jakości kształcenia jest Rada Programowa dla kierunku „*ekonomia*”. Udział studentów w działaniach pro jakościowych opisaliśmy wyżej. Tu tylko powtórzmy, że ma ona zarówno wymiar instytucjonalny (wynika z prac Rady Programowej czy udziału w pracach organów kolegialnych Politechniki - Senacie czy Radzie Wydziału). Jest również rezultatem współdziałania pomiędzy kierownikami jednostek organizacyjnych Wydziału ze studentami, którzy w ten sposób wyrażają swoje opinie dotyczące jakości kształcenia. W ten zbiór przedsięwzięć wpisuje się także działalność opiekunów grup studenckich, którzy zbierają opinie o jakości procesu kształcenia, analizują je i podejmują, z Dziekanem Wydziału, działania eliminujące stwierdzone, a uznane za zasadne, niesprawności.

Reasumując można stwierdzić, że zainteresowanie studentów jakością kształcenia ma nie tylko formalny charakter. Identyfikuje się świadomy wpływ studentów na jakość kształcenia, racjonalizację osiąganych efektów kształcenia i ich dostosowywanie do aktualnego poziomu wiedzy. Zadaniem władz Wydziału powinno być rozwijanie tych działań, tak by jak najszerze kręgi studentów włączyć w przedsięwzięcia zmierzające do rozwoju kultury jakości kształcenia na Wydziale.

W ocenianej jednostce studenci jako interesariusze wewnętrzni uczestniczą w strukturze decyzyjnej zarządzania jakością kształcenia, co potwierdzone zostało w otrzymanej dokumentacji oraz w rozmowie z samorządem studenckim. Przedstawiciel studentów jest członkiem Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia i został do niej powołany w sposób wyraźny odpowiednią uchwałą Rady Wydziału, co ocenia się pozytywnie. Przedstawiciel studentów w komisji został do niej powołany na podstawie wniosku samorządu studenckiego działającego na Wydziale. Studenci są zapraszani z odpowiednim wyprzedzeniem na

posiedzenia ciał pracujących nad jakością kształcenia na Wydziale oraz są traktowani na równi z innymi członkami komisji, ich głos jest respektowany oraz oczekiwany, co potwierdzają w rozmowie z zespołem oceniającym. Aktywność studentów w Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia jest na dobrym poziomie i przejawia się m.in. w proponowaniu zmian w procesie kształcenia czy ankietyzacji, na przykład propozycja uruchomienia dodatkowych specjalizacji, czy wystawiania certyfikatów za ukończone kursy, co ocenia się pozytywnie. Opinie studentów brane są pod uwagę i stanowią przedmiot obrad ciał zajmujących się zapewnianiem jakości kształcenia na Wydziale, co ocenia się pozytywnie. W opinii przedstawicieli studentów prace zespołu są potrzebne, jednak do wypracowania konkretnych i namacalnych efektów potrzeba więcej czasu i systematyczności działań.

Istotnym elementem wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia są ankiety ewaluacyjne mające na celu ocenę zajęć prowadzonych na kierunku oraz kadry naukowo-dydaktycznej. W ocenianej jednostce prowadzi się ankietyzację procesu dydaktycznego na podstawie Uchwały Senatu PŚw nr 84/13 z dnia 23 października 2013 roku w sprawie przyjęcia "Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia w Politechnice Świętokrzyskiej". Zespołowi oceniającemu nie przedstawiono odrębnych regulacji ustalających szczegółowe zasady przeprowadzania ankiet, tym samym stwierdza się, iż takowe nie istnieją. Wskazane istniejące regulacje uznaje się za zdecydowanie zbyt ogólne i niewyznaczające dokładnej procedury przeprowadzania ankiet określającej zasady dalszego postępowania z wynikami ankiet i opracowywania jej wyników, zaleca się rozpatrzenie możliwości spisania zasad dotyczących istniejących rozwiązań. Niemniej przyznać należy, iż na ocenionym kierunku stosuje się zwyczajowe zasady przeprowadzania ankiet, co uznać należy za wtrącające biorąc pod uwagę ich efektywność. Ankieta przeprowadzana jest w formie papierowej w semestrze następującym, po semestrze, w którym odbywały się oceniane zajęcia, co potwierdzają studenci w rozmowie z zespołem oceniającym. Ocenie podlegają wszystkie zajęcia, co ocenia się pozytywnie. Za przygotowanie i dystrybucję ankiet odpowiedzialny jest samorząd studencki we współpracy z właściwym Prodziekanem Wydziału, co ocenia się pozytywnie. Ankieta jest anonimowa, co zapewnione jest przez nie podpisywanie się studentów na karcie ankiety. Studenci w rozmowie z zespołem oceniającym wyrazili pozytywną opinię na temat pytań ankietowych uznając je za trafne, a możliwość wpisania komentarza za wyjątkowo dobrą metodę oceny. Pytania ankietowe są współtworzone przez przedstawicieli studentów na stopniu Uczelni oraz mogą być modyfikowane na stopniu Wydziału przy współpracy z samorządem studenckim, co ocenia się pozytywnie. Zaznaczyć należy, że ankiety studenckie są w wystarczającym stopniu istotnym elementem okresowej oceny kadry akademickiej, co ocenia się pozytywnie. W ocenianej jednostce wyniki ankiet nie są w należyty sposób opracowywane w postaci podsumowań, analiz, rekomendacji czy planowanych do wprowadzenia działań naprawczych, w związku z powyższym uznaje się system ankietyzacji za niepełny. Zespół oceniający zapoznał się jedynie ze zbiorczymi opracowaniami wyników ankiet w postaci zbioru danych w pliku Exela, które są w taki sposób opracowywane przez prodziekana Wydziału i samorząd studencki, co jednak nie wypełnia kryterium systemowego opracowania oraz nie wskazuje na przyjęcie jakichkolwiek metod analizy otrzymanych danych, zaleca się opracowanie skutecznych i analitycznych metod analizy wyników ankiet. Zaznaczyć należy, iż brak systemowych rozwiązań wskazujących na dokładną analizę ankiet i przygotowywanie na ich podstawie rekomendacji i wdrażaniu konkretnych działań nie oznacza braku nieformalnych narzędzi stosowanych przez Władze Wydziału. Na pozytywną ocenę zasługuje fakt analizy wyników ankiet przez prodziekana Wydziału i zapraszaniu na rozmowy odpowiednich pracowników naukowych, co za skuteczne i widoczne uznają zarówno studenci obecni na spotkaniu z zespołem oceniającym jak i przedstawiciele studentów. Studenci wyrazili opinię, iż niejednokrotnie widzą znaczącą poprawę jakości

prowadzonych zajęć po wypełnieniu ankiet, co ocenić należy niezwykle pozytywnie. Samorząd studencki opisał zespołowi oceniającemu konkretne przypadki poprawy jakości kształcenia, po interwencji władz dziekańskich. Co więcej informacje z ankiet uzupełniane są o spotkania opiekunów grup ze studentami i dostarczane na tej podstawie protokoły, co ocenia się pozytywnie. Niemniej zaleca się przyjęcie zinstytucjonalizowanych form i zasad analizy wyników ankiet i zasad przekładania ich na proces kształcenia. W ocenianej jednostce nie publikuje się do wiadomości studentów wyników ankiet, nawet w uogólnionej i czysto podsumowującej formie, co ocenia się negatywnie. Studenci nie są informowani o skutkach swoich wypowiedzi i ocen w sposób bezpośredni, co wymaga poprawy. Wyniki ankiet są prezentowane jedynie na posiedzeniach Rady Wydziału oraz komisji zajmującej się zapewnianiem i oceną jakości kształcenia, jak również są udostępniane odpowiednim organom Uczelni oraz pracownikom. Ograniczenie się do wskazanej metody informowania społeczności Wydziału nie jest wystarczającym sposobem prezentacji wyników oceny zajęć. Niemniej zaznaczyć należy, iż mimo braku bezpośredniej informacji studenci odczuwają skuteczność swojego głosu wyrażonego w ankiecie, a informacje o poprawie jakości czerpią z przekazów czynionych przez samorząd studencki, co ocenia się pozytywnie. Studenci w rozmowie z zespołem oceniającym wyrazili opinię, iż chętnie wypełniają ankietę. Studenci zapytani o największą wadę ankietyzacji odpowiedzieli, że jest nią lekceważące podchodzenie studentów do wypełniania ankiety. Natomiast studenci niestacjonarni obecni na spotkaniu z zespołem oceniającym poinformowali, iż nie są objęci systemem ankietyzacji, co uważają za niesprawiedliwe, w czym popiera ich zespół oceniający zalecając niezwłoczne objęcie studentów niestacjonarnych ankietową oceną zajęć. Przedstawiciele studentów współpracujący z władzami Wydziału przy akcjach ankietowych za wadę systemu uznali jej przygotowanie organizacyjne, gdzie wszystkie obowiązki, w tym administracyjne spoczywają na studentach i jednym prodziekanie. Za konieczne uznano powołanie w Uczelni odpowiedniej jednostki, która odciąży pod tym względem pozostałe osoby. Zaznaczyć należy, iż władze ocenianej jednostki są świadome mankamentów systemu i deklarowały powzięcie odpowiednich działań już w czasie wizytacji, co ocenia się pozytywnie, niemniej zaleca się i rekomenduje usunięcie wskazanych wad niezależnie od istniejących lub zmieniających się procedur.

Poprzednia ocena jakości kształcenia nie była realizowana przez zagraniczną instytucję akredytacyjną.

Tabela nr 1. Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia (odrębnie dla każdego poziomu kompetencji)

Zakładane efekty kształcenia	program i plan studiów	kadra	infrastruktura dydaktyczna/ biblioteka	działalność naukowa	działalność między-narodowa	organizacja kształcenia
Wiedza	+	+	+	+	+	+
umiejętności	+	+	+	+	+	+
kompetencje społeczne	+	+	+	+	+	+

- + - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia
- +/- - budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia
- - nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

**Ocena końcowa 8kryterium ogólnego -ocena: w pełni,
Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych
8.1)**

System Zapewnienia Jakości Kształcenia w Politechnice Świętokrzyskiej jest sformalizowany. Posiada jednoznacznie określony aspekt funkcjonalny (zadania), czynnościowy (procedury), strukturalny (jednostki organizacyjne) oraz instrumentalny (metody realizacji zadań). Konieczne jest jednak zaktualizowanie systemu poprzez uzupełnienie jego składników (zadań, procedur i metod) oraz uspołnienie całości.

Wszystkie opisane w ramach oceny WSZJK przedsięwzięcia dobrze wpisują się w działania zmierzające do zapewnienia wysokiej jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów. Tworzą przejrzystą strukturę umożliwiającą sprawne zarządzanie procesem kształcenia. Stanowią jednocześnie właściwą podstawę dla doskonalenia efektów kształcenia i programu studiów.

Oceniając podjęte przez Wydział Zarządzania i Modelowania Komputerowego działania mające na celu budowanie wysokiej jakości kształcenia na kierunku „*ekonomia*” należy stwierdzić, że podejmowane są one systematycznie, cechuje je kompleksowość, dotyczą, bowiem większości zadań przypisanych tej jednostce do realizacji. Ich rezultatem są analizy i oceny efektów kształcenia zmierzające do doskonalenia programu kształcenia na tym kierunku studiów.

8.2)

Udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w procesie zapewnienia jakości kształcenia jest zadowalający.

Oceniając stopień zainteresowania studentów jakością kształcenia i ich wpływu na jakość kształcenia można stwierdzić, że ma on nie tylko formalny charakter. Wynika z aktywnego udziału w Radzie Programowej kierunku „*ekonomia*”, a także z włączania się w prace organów kolegialnych Politechniki - Senatu czy Rady wydziału. Jest również rezultatem współdziałania pomiędzy kierownikami jednostek organizacyjnych Wydziału a studentami. Wiąże się także z działalnością opiekunów grup studenckich,

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	Wyróżniająco (6)	w pełni (5)	Znacząco (4)	Częściowo (3)	Niedostatecznie (2)
1. koncepcja rozwoju kierunku		x			
2. cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		x			
3. program studiów		x			
4. zasoby kadrowe		X			
5. infrastruktura dydaktyczna		X			
6. prowadzenie badań naukowych		X			
7. system wsparcia studentów w procesie uczenia się		x			
8. wewnętrzny system zapewnienia jakości		x			

Kierunek *ekonomia* na wizytowanym wydziale ma pełne możliwości rozwoju. Profil programowy kierunku jest podporządkowany wymogom dyscypliny naukowej *ekonomia* ze szczególnym uwzględnieniem metod z zakresu statystyki, ekonometrii, matematyki. Program kształcenia należy doskonalić w kierunku większego nasycenia go treściami dyscypliny *ekonomia*. Potencjał kadrowy wymaga dalszego wzmocnienia, szczególnie w grupie samodzielnych nauczycieli akademickich w celu stabilizacji uprawnień do kształcenia na poziomie studiów II stopnia. Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia w Politechnice Świętokrzyskiej jest sformalizowany. Posiada jednoznacznie określony aspekt funkcjonalny (zadania), czynnościowy (procedury), strukturalny (jednostki organizacyjne) oraz instrumentalny (metody realizacji zadań). Konieczne jest jednak zaktualizowanie systemu poprzez uzupełnienie jego składników (zadań, procedur i metod) oraz uspołnienie wszystkich jego elementów.